

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

С. М., Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни
(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 1004 (6.070101) **Транспортні технології**
(за видами транспорту)
спеціалізації ТС, ОП, ОР

Харків – ХНАМГ - 2009

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Політологія” (для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1004 **(6.070101) Транспортні технології (за видами транспорту)**) / Укл. доц. С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

Рецензент: проф. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, ХНАМГ, 2009

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента	13
2.3.1. План лекційного курсу.....	14
2.3.2. План практичних занять.....	14
2.3.3. Індивідуальні завдання.....	15
2.4. Самостійна навчальна робота студента	16
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, а громадянам у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти,

геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ОКХ ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

ОПП ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту) 2004 рік затвердження.

Розробники програми: **доц. Толстенко С.М., ас. Кудрявцев О. Ю.**

Програма ухвалена кафедрою філософії та політології, протокол № 1 протокол № 1 від 29.08.08. Зав. кафедри проф. Будко В. В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України, правознавство, філософія.	Конфліктологія, методологія професійної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН – 2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.2.1 Генезіс, сутність і зміст політики

1. Сутність, місце та і політики та політології як науки в житті суспільства.
2. Історія політичних вчень.
3. Політика як соціальне явище.
4. Політична влада.

ЗМ 1.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.
2. Політичні режими сучасності.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.
4. Політичні партії і виборчі системи.

ЗМ 1.2.3 Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.
2. Політичне лідерство.
3. Політична свідомість і ідеологія.
4. Сучасні політичні течії.
5. Міжнародні відносини.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>1.Репродуктивний</i>	Студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристику та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська
<i>2.Алгоритмічний</i>	Студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційної сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська

1	2	3
3.Евристичний	Студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристику та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Політологія: Навч.посібник / Под ред. Сазонова М.І. – Х.,2004. – 735с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М.,2004. – 448с.
4. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2005. – 446 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни

Політологія

1. Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**
- 1.2. Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Генезіс, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2. Політичні інститути

ЗМ 1.3. Політика як діяльність

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies»

POLITOLOGY

1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.
2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

CM 1.3 Politics activity

Аннотация программы научной дисциплины

ПОЛИТОЛОГИЯ

1.Цель и задачи изучения дисциплины:формирование понимания сущности и перспектив политических событий, явлений, политического сознания и политической культуры.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины:механизм функционирования и развития политических систем и политических процессов.

Содержательные модули (СМ):

СМ 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

СМ 1.2 Политические институты

СМ 1.3 Политика как деятельность.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 72	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 78 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
«Промислове та цивільне, «Міське будівництво та господарство» будівництво» денне	2/72	7	30	15	15	-	42	-	-	-	-	7
«Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство» заочне	2,5/90	5	12	8	4		72	10				5

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН-2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.2.1 **Генезис, сутність і зміст політики**

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.

Політичне життя як об'єкт пізнання, що змінюється. Аспекти політики і предмет політичної теорії. Логіка пізнання політики і структура політичної науки. Загальна теорія політики і політичні субдисципліни. Емпіричний і теоретичний рівні політичного знання. Фундаментальні і прикладні дослідження в політології. Закони і категорії політології як науки. Функції політології.

2. Історія політичних вчень.

Політична думка Сходу. Древній Китай і Індія. Політичні ідеї Давньої Греції і Рима. Політична думка Середньовіччя й епохи Відродження. Політичні вчення Нового часу: держава як утілення розуму. Теорія демократії: новий ідеал і практика. Політична думка XX-XXI ст.

3. Політика як соціальне явище.

Природа і соціальне призначення політики: теоретичні підходи. Директивний підхід: політика як відношення з приводу влади. Функціональний підхід: політика – середовище інтеграції чи сфера боротьби. Структура політики та її функції. Межі політики в суспільстві. Політика і мораль.

4. Політична влада.

Види політичної діяльності. Проблема засобів у політиці. Влада як категорія політичної науки. Соціальний зміст і призначення влади. Концепції і визначення влади. Ресурси влади. Принципи організації і функціонування влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Співвідношення легітимності й ефективності влади.

ЗМ 2.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.

Теорія політичної системи: Істон Д., Алмонд Т., Дойч К. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи, її функції. Типи політичних систем. Політична система в Україні.

2. Політичні режими сучасності.

Зміст поняття «політичний режим». Типи політичних режимів. Тоталітаризм. Авторитаризм. Демократія. Поліархія. Політичний режим в Україні.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.

Природа і сутність держави. Ознаки держави. Функції держави. Форми правління і форми державного устрою. Правова держава. Співвідношення соціального і правового. Тенденції розвитку держави.

4. Політичні партії і виборчі системи.

Виникнення і сутність партій. Причини виникнення сучасних партій та їх природа. Типологія партій та їх функцій. Партійні системи. Українська модель партійної системи, тенденції її розвитку. Сутність виборчої системи і типологія виборів. Виборча процедура і виборча компанія. Пропорційна і мажоритарна системи обліку і підрахунку голосів. Виборча система в Україні.

ЗМ 2.2.3. Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.

Концепції політичної культури: підходи і визначення. Типи політичної культури. Функції і структура політичної культури. Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Основні типи соціалізації.

2. Політичне лідерство.

Сутність і природа лідерства. Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Типи лідерства і його функції. Політичне лідерство в Україні.

3. Політична свідомість і ідеологія.

Політична свідомість: рівні, функції, форми. Політична психологія. Виникнення ідеології і її функції. Ідеології і пропаганда. Типи ідеологій. Критерії класифікацій ідеологій. Структура функцій політичної ідеології.

4. Сучасні політичні течії.

Лібералізм. Класичний лібералізм. Переоцінка цінностей, формування нового лібералізму. Консерватизм. Сутнісні характеристики консерватизму. Новітні течії консерватизму. Соціал-демократизм. Виникнення демократичного соціалізму. Нові явища соціал-демократії. Комунізм. Фашизм.

5. Міжнародні відносини.

Політика і міжнародні відносини. Природа міжнародної політики. Зміст і принципи міжнародної політики. Теорія і практика міжнародних відносин. Нові тенденції в розвитку сучасних міжнародних відносин.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин		Форми навчальної роботи					
			Лекц.		Сем., пр.		СРС	
Модуль			денне	заочне	денне	заочне	денне	заочне
«Політологія»	2/72	2,5/90	15	8	15	4	42	78
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	0,5/18	1/36	5	3	5	1	8	32
ЗМ 1.2. Політичні інститути	1/36	1/36	5	3	5	1	26	32
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	0,5/18	0,5/18	5	2	5	2	8	14

2.3.1. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин	
	Денне	Заочне
ЗМ 1.1. Основи політології	5	3
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	-	1
2. Історія політичних вчень.	1	1
3. Політика як соціальне явище.	2	0,5
4. Політична влада.	2	0,5
ЗМ 1.2. Політичне життя в Україні	5	3
1. Політична система суспільства та її інститути.	1	0.5
2. Політичні режими сучасності.	1	0.5
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0.5
4. Політичні партії і виборчі системи.	2	0.5
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	1	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.5
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	1	0.25
5. Міжнародні відносини.	1	0.5
Усього:	15	8

2.3.2. План практичних занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	Денна форма	Заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	5	1
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0.25
2. Історія політичних вчень.	-	0.25

Продовження табл.

1	2	3
3. Політика як соціальне явище.	2	0.25
4. Політична влада.	1	0.25
ЗМ 1.2. Політичні інститути	5	1
1. Політична система суспільства та її інститути.	-	0.25
2. Політичні режими сучасності.	2	0.25
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	2	0.25
4. Політичні партії і виборчі системи.	1	0.25
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	-	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.25
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	2	0.5
5. Міжнародні відносини	1	0.5
Усього:	18	4

2.3.3. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. Антична політична думка і сьогодення.
2. Україна в геополітичному просторі сучасності.
3. Історія політичної думки (найбільш значущі постаті у розвитку політичної думки, за власним вибором студента)

Заочне навчання

Контрольна робота – 10 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

Тематика контрольних робіт

Тема 1. Предмет методи, функції політичної науки.

- Тема 2. Історія політичної думки.
- Тема 3. Політика: сутність, структура, функції.
- Тема 4. Політична влада.
- Тема 5. Політична система суспільства.
- Тема 6. Політичні режими сучасності.
- Тема 7. Держава в політичній системі суспільства.
- Тема 8. Правова держава і громадянське суспільство.
- Тема 9. Політичні партії і партійні системи.
- Тема 10. Політичні партії України.
- Тема 11. Суспільні об'єднання і рухи.
- Тема 12. Політична свідомість і політична культура.
- Тема 13. Типологія політичної культури.
- Тема 14. Політика й особистість.
- Тема 15. Політична ідеологія й основні ідейно-політичні течії сучасності.

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту (денна)
	денна	заочна		
1	2	3	4	5
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
2. Історія політичних вчень.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, есе, опитування, тестування

Продовження табл..

1	2	3	4	5
3. Політика як соціальне явище.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
4. Політична влада.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
5. Політична система суспільства та її інститути.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
6. Політичні режими сучасності	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
7. Держава як базовий інститут політичної системи	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
8. Політичні партії і виборчі системи.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
9. Політична культура і політична соціалізація	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
10. Політичне лідерство	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
11. Політична свідомість і ідеологія.	3	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
12. Сучасні політичні течії.	1	8	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
13. Міжнародні відносини.	5	2	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, есе, тестування
Контрольна робота	-	10		
ВСЬОГО	42	78		

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських)
2. занять.
3. Оцінювання виконання есе
4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2) виконання навчального завдання;

4) виконання самостійного завдання;

5) виконання поточного контролю;

6) виконання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

№ п/п	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за один контрольний захід
1	2	3	4
1.	Лекційний контроль	Обов'язково	5
2.	Домашнє тестування	Обов'язково	5
3.	Аудиторне тестування	Обов'язково	5
4.	Робота на практичному занятті: - Відповіді на питання, що винесено для розгляду на занятті; - активна участь в обговорюванні питань; - вміння приймати участь в дискусії, аргументувати власну точку зору, використовувати знання, що містяться за межами підручника та лекційного матеріалу.	Обов'язково	5
5.	Поточна контрольна робота	Обов'язково	5
6.	Модульна контрольна робота	Обов'язково	40

Продовження табл..

1	2	3	4
7.	Підготовка та обов'язковий захист головних положень реферату в аудиторії Один реферат за семестр.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
8	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові завдання; конспектування першоджерел.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	5
9.	Підготовка та обговорення есе (1-2 сторінки). Одне есе за семестр	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
10	Наукова робота в СНО.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	40

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 9-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю «Політологія»

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Екзамен здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS. Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зарано- вано відмінно A	Зараховано дуже добре, добре B, C	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незарахо- вано Незадовіль- но F	Незарахо- вано FX
1	2	3	4	5	6
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни- м науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом

Продовження табл..

1	2	3	4	5	6
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недовідаючи в обґрунтованості відповідей	Володіння матеріалами курсу, недовідаючи в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, немає обґрунтованих відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

	1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
	Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2	3
1	Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
2	Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - П, 1997. - 400с.	ЗМ 1-3
3	Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 1998. - 735с.	ЗМ 1-3
4	Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2000. - 544с.	ЗМ 1-3

1	2	3
5	Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 1998. - 447с.	ЗМ 1-3
6	Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (80 екз.) (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
7	Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
	2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	ЗМ 1-3
8	Халипова Г.С. Кратология. – М., 2009. – 350 с.	ЗМ 1-3
9	Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Певківського К. М. - К., 2005. - 415с.	ЗМ 1-3
10	Політологія : Підручник / За ред. Бабкіної О. В. , Горбатенко В. - К., 2006. - 368с.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12	Мухаев Р.С. Политология. – М., 2009. - 380.	ЗМ 1-3
13	Рудич Ф. М. Політологія. – К.: «Либідь», 2004. – 480 с.	
14	Політологія / під ред. М. І. Попова. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре». – 2005. – 520 с.	
15	3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	ЗМ 1-3
16	Плани семинарских занятий по политологии. - ХГАГХ, 2002.	ЗМ 1-3
17	Тематика контрольных работ по политологии (для студентов заочной формы обучения). Сост.: Радионова Л.О., Крюкова А.В., Толстенко, Климов А.В. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
18	Крюкова А.В. Методические рекомендации по изучению политологических проблем. - Х.: ХНАГХ, 2005.	ЗМ 1-3
19	Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints	

Навчальне видання

Толстенко Сергій Миколайович,

Кудрявцев Олександр Юрійович

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча

програма навчальної дисципліни

(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної

форми навчання напряму підготовки 1004 (6.070101)

Транспортні технології (за видами транспорту)

План 2009, поз. 404 Р

Підп. до друку 19.01.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 5888

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

С. М., Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни
(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 1004 (6.070101) **Транспортні технології**
(за видами транспорту)
спеціалізації ТС, ОП, ОР

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Політологія” (для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1004 **(6.070101) Транспортні технології (за видами транспорту)** / Укл. доц. С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

Рецензент: проф. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, ХНАМГ, 2009

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента	13
2.3.1. План лекційного курсу.....	14
2.3.2. План практичних занять.....	14
2.3.3. Індивідуальні завдання.....	15
2.4. Самостійна навчальна робота студента	16
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, а громадянам у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти,

геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ОКХ ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

ОПП ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту) 2004 рік затвердження.

Розробники програми: **доц. Толстенко С.М., ас. Кудрявцев О. Ю.**

Програма ухвалена кафедрою філософії та політології, протокол № 1 протокол № 1 від 29.08.08. Зав. кафедри проф. Будко В. В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України, правознавство, філософія.	Конфліктологія, методологія професійної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН – 2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.2.1 Генезіс, сутність і зміст політики

1. Сутність, місце та і політики та політології як науки в житті суспільства.
2. Історія політичних вчень.
3. Політика як соціальне явище.
4. Політична влада.

ЗМ 1.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.
2. Політичні режими сучасності.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.
4. Політичні партії і виборчі системи.

ЗМ 1.2.3 Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.
2. Політичне лідерство.
3. Політична свідомість і ідеологія.
4. Сучасні політичні течії.
5. Міжнародні відносини.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>1.Репродуктивний</i>	Студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристику та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська
<i>2.Алгоритмічний</i>	Студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційної сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська

1	2	3
3.Евристичний	Студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристику та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Політологія: Навч.посібник / Под ред. Сазонова М.І. – Х.,2004. – 735с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М.,2004. – 448с.
4. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2005. – 446 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни

Політологія

1. Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**
- 1.2. Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Генезіс, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2. Політичні інститути

ЗМ 1.3. Політика як діяльність

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies»

POLITOLOGY

1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.
2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

CM 1.3 Politics activity

Аннотация программы научной дисциплины

ПОЛИТОЛОГИЯ

1.Цель и задачи изучения дисциплины:формирование понимания сущности и перспектив политических событий, явлений, политического сознания и политической культуры.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины:механизм функционирования и развития политических систем и политических процессов.

Содержательные модули (СМ):

СМ 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

СМ 1.2 Политические институты

СМ 1.3 Политика как деятельность.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 72	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 78 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
«Промислове та цивільне, «Міське будівництво та господарство» будівництво» денне	2/72	7	30	15	15	-	42	-	-	-	-	7
«Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство» заочне	2,5/90	5	12	8	4		72	10				5

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН-2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.2.1 **Генезис, сутність і зміст політики**

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.

Політичне життя як об'єкт пізнання, що змінюється. Аспекти політики і предмет політичної теорії. Логіка пізнання політики і структура політичної науки. Загальна теорія політики і політичні субдисципліни. Емпіричний і теоретичний рівні політичного знання. Фундаментальні і прикладні дослідження в політології. Закони і категорії політології як науки. Функції політології.

2. Історія політичних вчень.

Політична думка Сходу. Древній Китай і Індія. Політичні ідеї Давньої Греції і Рима. Політична думка Середньовіччя й епохи Відродження. Політичні вчення Нового часу: держава як утілення розуму. Теорія демократії: новий ідеал і практика. Політична думка XX-XXI ст.

3. Політика як соціальне явище.

Природа і соціальне призначення політики: теоретичні підходи. Директивний підхід: політика як відношення з приводу влади. Функціональний підхід: політика – середовище інтеграції чи сфера боротьби. Структура політики та її функції. Межі політики в суспільстві. Політика і мораль.

4. Політична влада.

Види політичної діяльності. Проблема засобів у політиці. Влада як категорія політичної науки. Соціальний зміст і призначення влади. Концепції і визначення влади. Ресурси влади. Принципи організації і функціонування влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Співвідношення легітимності й ефективності влади.

ЗМ 2.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.

Теорія політичної системи: Істон Д., Алмонд Т., Дойч К. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи, її функції. Типи політичних систем. Політична система в Україні.

2. Політичні режими сучасності.

Зміст поняття «політичний режим». Типи політичних режимів. Тоталітаризм. Авторитаризм. Демократія. Поліархія. Політичний режим в Україні.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.

Природа і сутність держави. Ознаки держави. Функції держави. Форми правління і форми державного устрою. Правова держава. Співвідношення соціального і правового. Тенденції розвитку держави.

4. Політичні партії і виборчі системи.

Виникнення і сутність партій. Причини виникнення сучасних партій та їх природа. Типологія партій та їх функцій. Партійні системи. Українська модель партійної системи, тенденції її розвитку. Сутність виборчої системи і типологія виборів. Виборча процедура і виборча компанія. Пропорційна і мажоритарна системи обліку і підрахунку голосів. Виборча система в Україні.

ЗМ 2.2.3. Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.

Концепції політичної культури: підходи і визначення. Типи політичної культури. Функції і структура політичної культури. Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Основні типи соціалізації.

2. Політичне лідерство.

Сутність і природа лідерства. Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Типи лідерства і його функції. Політичне лідерство в Україні.

3. Політична свідомість і ідеологія.

Політична свідомість: рівні, функції, форми. Політична психологія. Виникнення ідеології і її функції. Ідеології і пропаганда. Типи ідеологій. Критерії класифікацій ідеологій. Структура функцій політичної ідеології.

4. Сучасні політичні течії.

Лібералізм. Класичний лібералізм. Переоцінка цінностей, формування нового лібералізму. Консерватизм. Сутнісні характеристики консерватизму. Новітні течії консерватизму. Соціал-демократизм. Виникнення демократичного соціалізму. Нові явища соціал-демократії. Комунізм. Фашизм.

5. Міжнародні відносини.

Політика і міжнародні відносини. Природа міжнародної політики. Зміст і принципи міжнародної політики. Теорія і практика міжнародних відносин. Нові тенденції в розвитку сучасних міжнародних відносин.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин		Форми навчальної роботи					
			Лекц.		Сем., пр.		СРС	
Модуль			денне	заочне	денне	заочне	денне	заочне
«Політологія»	2/72	2,5/90	15	8	15	4	42	78
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	0,5/18	1/36	5	3	5	1	8	32
ЗМ 1.2. Політичні інститути	1/36	1/36	5	3	5	1	26	32
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	0,5/18	0,5/18	5	2	5	2	8	14

2.3.1. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин	
	Денне	Заочне
ЗМ 1.1. Основи політології	5	3
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	-	1
2. Історія політичних вчень.	1	1
3. Політика як соціальне явище.	2	0,5
4. Політична влада.	2	0,5
ЗМ 1.2. Політичне життя в Україні	5	3
1. Політична система суспільства та її інститути.	1	0.5
2. Політичні режими сучасності.	1	0.5
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0.5
4. Політичні партії і виборчі системи.	2	0.5
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	1	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.5
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	1	0.25
5. Міжнародні відносини.	1	0.5
Усього:	15	8

2.3.2. План практичних занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	Денна форма	Заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	5	1
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0.25
2. Історія політичних вчень.	-	0.25

Продовження табл.

1	2	3
3. Політика як соціальне явище.	2	0.25
4. Політична влада.	1	0.25
ЗМ 1.2. Політичні інститути	5	1
1. Політична система суспільства та її інститути.	-	0.25
2. Політичні режими сучасності.	2	0.25
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	2	0.25
4. Політичні партії і виборчі системи.	1	0.25
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	-	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.25
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	2	0.5
5. Міжнародні відносини	1	0.5
Усього:	18	4

2.3.3. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. Антична політична думка і сьогодення.
2. Україна в геополітичному просторі сучасності.
3. Історія політичної думки (найбільш значущі постаті у розвитку політичної думки, за власним вибором студента)

Заочне навчання

Контрольна робота – 10 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

Тематика контрольних робіт

Тема 1. Предмет методи, функції політичної науки.

- Тема 2. Історія політичної думки.
- Тема 3. Політика: сутність, структура, функції.
- Тема 4. Політична влада.
- Тема 5. Політична система суспільства.
- Тема 6. Політичні режими сучасності.
- Тема 7. Держава в політичній системі суспільства.
- Тема 8. Правова держава і громадянське суспільство.
- Тема 9. Політичні партії і партійні системи.
- Тема 10. Політичні партії України.
- Тема 11. Суспільні об'єднання і рухи.
- Тема 12. Політична свідомість і політична культура.
- Тема 13. Типологія політичної культури.
- Тема 14. Політика й особистість.
- Тема 15. Політична ідеологія й основні ідейно-політичні течії сучасності.

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту (денна)
	денна	заочна		
1	2	3	4	5
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
2. Історія політичних вчень.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, есе, опитування, тестування

Продовження табл..

1	2	3	4	5
3. Політика як соціальне явище.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
4. Політична влада.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
5. Політична система суспільства та її інститути.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
6. Політичні режими сучасності	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
7. Держава як базовий інститут політичної системи	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
8. Політичні партії і виборчі системи.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
9. Політична культура і політична соціалізація	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
10. Політичне лідерство	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
11. Політична свідомість і ідеологія.	3	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
12. Сучасні політичні течії.	1	8	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
13. Міжнародні відносини.	5	2	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, есе, тестування
Контрольна робота	-	10		
ВСЬОГО	42	78		

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських)
2. занять.
3. Оцінювання виконання есе
4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2) виконання навчального завдання;

4) виконання самостійного завдання;

5) виконання поточного контролю;

6) виконання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

№ п/п	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за один контрольний захід
1	2	3	4
1.	Лекційний контроль	Обов'язково	5
2.	Домашнє тестування	Обов'язково	5
3.	Аудиторне тестування	Обов'язково	5
4.	Робота на практичному занятті: - Відповіді на питання, що винесено для розгляду на занятті; - активна участь в обговорюванні питань; - вміння приймати участь в дискусії, аргументувати власну точку зору, використовувати знання, що містяться за межами підручника та лекційного матеріалу.	Обов'язково	5
5.	Поточна контрольна робота	Обов'язково	5
6.	Модульна контрольна робота	Обов'язково	40

1	2	3	4
7.	Підготовка та обов'язковий захист головних положень реферату в аудиторії Один реферат за семестр.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
8	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові завдання; конспектування першоджерел.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	5
9.	Підготовка та обговорення есе (1-2 сторінки). Одне есе за семестр	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
10	Наукова робота в СНО.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	40

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 9-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю «Політологія»

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Екзамен здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS. Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зарано- вано відмінно A	Зараховано дуже добре, добре B, C	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незарахо- вано Незадовіль- но F	Незарахо- вано FX
1	2	3	4	5	6
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни- м науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом

Продовження табл..

1	2	3	4	5	6
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недовідаючи в обґрунтованості відповідей	Володіння матеріалами курсу, недовідаючи в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, немає обґрунтованих відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

	1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
	Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2	3
1	Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
2	Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - П, 1997. - 400с.	ЗМ 1-3
3	Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 1998. - 735с.	ЗМ 1-3
4	Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2000. - 544с.	ЗМ 1-3

1	2	3
5	Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 1998. - 447с.	ЗМ 1-3
6	Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (80 екз.) (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
7	Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
	2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	ЗМ 1-3
8	Халипова Г.С. Кратология. – М., 2009. – 350 с.	ЗМ 1-3
9	Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Певківського К. М. - К., 2005. - 415с.	ЗМ 1-3
10	Політологія : Підручник / За ред. Бабкіної О. В. , Горбатенко В. - К., 2006. - 368с.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12	Мухаев Р.С. Политология. – М., 2009. - 380.	ЗМ 1-3
13	Рудич Ф. М. Політологія. – К.: «Либідь», 2004. – 480 с.	
14	Політологія / під ред. М. І. Попова. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре». – 2005. – 520 с.	
15	3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	ЗМ 1-3
16	Плани семинарских занятий по политологии. - ХГАГХ, 2002.	ЗМ 1-3
17	Тематика контрольных работ по политологии (для студентов заочной формы обучения). Сост.: Радионова Л.О., Крюкова А.В., Толстенко, Климов А.В. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
18	Крюкова А.В. Методические рекомендации по изучению политологических проблем. - Х.: ХНАГХ, 2005.	ЗМ 1-3
19	Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints	

Навчальне видання

Толстенко Сергій Миколайович,

Кудрявцев Олександр Юрійович

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча

програма навчальної дисципліни

(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної

форми навчання напряму підготовки 1004 (6.070101)

Транспортні технології (за видами транспорту)

План 2009, поз. 404 Р

Підп. до друку 19.01.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 5888

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

С. М., Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни
(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 1004 (6.070101) **Транспортні технології**
(за видами транспорту)
спеціалізації ТС, ОП, ОР

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Політологія” (для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1004 **(6.070101) Транспортні технології (за видами транспорту)**) / Укл. доц. С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

Рецензент: проф. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, ХНАМГ, 2009

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента	13
2.3.1. План лекційного курсу.....	14
2.3.2. План практичних занять.....	14
2.3.3. Індивідуальні завдання.....	15
2.4. Самостійна навчальна робота студента	16
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, а громадянам у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти,

геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ОКХ ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

ОПП ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту) 2004 рік затвердження.

Розробники програми: **доц. Толстенко С.М., ас. Кудрявцев О. Ю.**

Програма ухвалена кафедрою філософії та політології, протокол № 1 протокол № 1 від 29.08.08. Зав. кафедри проф. Будко В. В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України, правознавство, філософія.	Конфліктологія, методологія професійної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН – 2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.2.1 Генезіс, сутність і зміст політики

1. Сутність, місце та і політики та політології як науки в житті суспільства.
2. Історія політичних вчень.
3. Політика як соціальне явище.
4. Політична влада.

ЗМ 1.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.
2. Політичні режими сучасності.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.
4. Політичні партії і виборчі системи.

ЗМ 1.2.3 Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.
2. Політичне лідерство.
3. Політична свідомість і ідеологія.
4. Сучасні політичні течії.
5. Міжнародні відносини.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>1.Репродуктивний</i>	Студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристику та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська
<i>2.Алгоритмічний</i>	Студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційної сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська

1	2	3
3.Евристичний	Студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристику та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Політологія: Навч.посібник / Под ред. Сазонова М.І. – Х.,2004. – 735с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М.,2004. – 448с.
4. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2005. – 446 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни

Політологія

1. Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**
- 1.2. Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Генезіс, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2. Політичні інститути

ЗМ 1.3. Політика як діяльність

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies»

POLITOLOGY

1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.
2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

CM 1.3 Politics activity

Аннотация программы научной дисциплины

ПОЛИТОЛОГИЯ

1.Цель и задачи изучения дисциплины:формирование понимания сущности и перспектив политических событий, явлений, политического сознания и политической культуры.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины:механизм функционирования и развития политических систем и политических процессов.

Содержательные модули (CM):

CM 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

CM 1.2 Политические институты

CM 1.3 Политика как деятельность.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 72	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 78 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
«Промислове та цивільне, «Міське будівництво та господарство» будівництво» денне	2/72	7	30	15	15	-	42	-	-	-	-	7
«Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство» заочне	2,5/90	5	12	8	4		72	10				5

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН-2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.2.1 **Генезис, сутність і зміст політики**

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.

Політичне життя як об'єкт пізнання, що змінюється. Аспекти політики і предмет політичної теорії. Логіка пізнання політики і структура політичної науки. Загальна теорія політики і політичні субдисципліни. Емпіричний і теоретичний рівні політичного знання. Фундаментальні і прикладні дослідження в політології. Закони і категорії політології як науки. Функції політології.

2. Історія політичних вчень.

Політична думка Сходу. Древній Китай і Індія. Політичні ідеї Давньої Греції і Рима. Політична думка Середньовіччя й епохи Відродження. Політичні вчення Нового часу: держава як утілення розуму. Теорія демократії: новий ідеал і практика. Політична думка XX-XXI ст.

3. Політика як соціальне явище.

Природа і соціальне призначення політики: теоретичні підходи. Директивний підхід: політика як відношення з приводу влади. Функціональний підхід: політика – середовище інтеграції чи сфера боротьби. Структура політики та її функції. Межі політики в суспільстві. Політика і мораль.

4. Політична влада.

Види політичної діяльності. Проблема засобів у політиці. Влада як категорія політичної науки. Соціальний зміст і призначення влади. Концепції і визначення влади. Ресурси влади. Принципи організації і функціонування влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Співвідношення легітимності й ефективності влади.

ЗМ 2.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.

Теорія політичної системи: Істон Д., Алмонд Т., Дойч К. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи, її функції. Типи політичних систем. Політична система в Україні.

2. Політичні режими сучасності.

Зміст поняття «політичний режим». Типи політичних режимів. Тоталітаризм. Авторитаризм. Демократія. Поліархія. Політичний режим в Україні.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.

Природа і сутність держави. Ознаки держави. Функції держави. Форми правління і форми державного устрою. Правова держава. Співвідношення соціального і правового. Тенденції розвитку держави.

4. Політичні партії і виборчі системи.

Виникнення і сутність партій. Причини виникнення сучасних партій та їх природа. Типологія партій та їх функцій. Партійні системи. Українська модель партійної системи, тенденції її розвитку. Сутність виборчої системи і типологія виборів. Виборча процедура і виборча компанія. Пропорційна і мажоритарна системи обліку і підрахунку голосів. Виборча система в Україні.

ЗМ 2.2.3. Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.

Концепції політичної культури: підходи і визначення. Типи політичної культури. Функції і структура політичної культури. Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Основні типи соціалізації.

2. Політичне лідерство.

Сутність і природа лідерства. Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Типи лідерства і його функції. Політичне лідерство в Україні.

3. Політична свідомість і ідеологія.

Політична свідомість: рівні, функції, форми. Політична психологія. Виникнення ідеології і її функції. Ідеології і пропаганда. Типи ідеологій. Критерії класифікацій ідеологій. Структура функцій політичної ідеології.

4. Сучасні політичні течії.

Лібералізм. Класичний лібералізм. Переоцінка цінностей, формування нового лібералізму. Консерватизм. Сутнісні характеристики консерватизму. Новітні течії консерватизму. Соціал-демократизм. Виникнення демократичного соціалізму. Нові явища соціал-демократії. Комунізм. Фашизм.

5. Міжнародні відносини.

Політика і міжнародні відносини. Природа міжнародної політики. Зміст і принципи міжнародної політики. Теорія і практика міжнародних відносин. Нові тенденції в розвитку сучасних міжнародних відносин.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин		Форми навчальної роботи					
			Лекц.		Сем., пр.		СРС	
Модуль			денне	заочне	денне	заочне	денне	заочне
«Політологія»	2/72	2,5/90	15	8	15	4	42	78
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	0,5/18	1/36	5	3	5	1	8	32
ЗМ 1.2. Політичні інститути	1/36	1/36	5	3	5	1	26	32
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	0,5/18	0,5/18	5	2	5	2	8	14

2.3.1. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин	
	Денне	Заочне
ЗМ 1.1. Основи політології	5	3
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	-	1
2. Історія політичних вчень.	1	1
3. Політика як соціальне явище.	2	0,5
4. Політична влада.	2	0,5
ЗМ 1.2. Політичне життя в Україні	5	3
1. Політична система суспільства та її інститути.	1	0.5
2. Політичні режими сучасності.	1	0.5
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0.5
4. Політичні партії і виборчі системи.	2	0.5
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	1	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.5
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	1	0.25
5. Міжнародні відносини.	1	0.5
Усього:	15	8

2.3.2. План практичних занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	Денна форма	Заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	5	1
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0.25
2. Історія політичних вчень.	-	0.25

Продовження табл.

1	2	3
3. Політика як соціальне явище.	2	0.25
4. Політична влада.	1	0.25
ЗМ 1.2. Політичні інститути	5	1
1. Політична система суспільства та її інститути.	-	0.25
2. Політичні режими сучасності.	2	0.25
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	2	0.25
4. Політичні партії і виборчі системи.	1	0.25
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	-	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.25
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	2	0.5
5. Міжнародні відносини	1	0.5
Усього:	18	4

2.3.3. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. Антична політична думка і сьогодення.
2. Україна в геополітичному просторі сучасності.
3. Історія політичної думки (найбільш значущі постаті у розвитку політичної думки, за власним вибором студента)

Заочне навчання

Контрольна робота – 10 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

Тематика контрольних робіт

Тема 1. Предмет методи, функції політичної науки.

- Тема 2. Історія політичної думки.
- Тема 3. Політика: сутність, структура, функції.
- Тема 4. Політична влада.
- Тема 5. Політична система суспільства.
- Тема 6. Політичні режими сучасності.
- Тема 7. Держава в політичній системі суспільства.
- Тема 8. Правова держава і громадянське суспільство.
- Тема 9. Політичні партії і партійні системи.
- Тема 10. Політичні партії України.
- Тема 11. Суспільні об'єднання і рухи.
- Тема 12. Політична свідомість і політична культура.
- Тема 13. Типологія політичної культури.
- Тема 14. Політика й особистість.
- Тема 15. Політична ідеологія й основні ідейно-політичні течії сучасності.

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту (денна)
	денна	заочна		
1	2	3	4	5
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
2. Історія політичних вчень.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, есе, опитування, тестування

Продовження табл..

1	2	3	4	5
3. Політика як соціальне явище.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
4. Політична влада.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
5. Політична система суспільства та її інститути.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
6. Політичні режими сучасності	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
7. Держава як базовий інститут політичної системи	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
8. Політичні партії і виборчі системи.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
9. Політична культура і політична соціалізація	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
10. Політичне лідерство	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
11. Політична свідомість і ідеологія.	3	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
12. Сучасні політичні течії.	1	8	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
13. Міжнародні відносини.	5	2	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, есе, тестування
Контрольна робота	-	10		
ВСЬОГО	42	78		

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських)
2. занять.
3. Оцінювання виконання есе
4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2) виконання навчального завдання;

4) виконання самостійного завдання;

5) виконання поточного контролю;

6) виконання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

№ п/п	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за один контрольний захід
1	2	3	4
1.	Лекційний контроль	Обов'язково	5
2.	Домашнє тестування	Обов'язково	5
3.	Аудиторне тестування	Обов'язково	5
4.	Робота на практичному занятті: - Відповіді на питання, що винесено для розгляду на занятті; - активна участь в обговорюванні питань; - вміння приймати участь в дискусії, аргументувати власну точку зору, використовувати знання, що містяться за межами підручника та лекційного матеріалу.	Обов'язково	5
5.	Поточна контрольна робота	Обов'язково	5
6.	Модульна контрольна робота	Обов'язково	40

1	2	3	4
7.	Підготовка та обов'язковий захист головних положень реферату в аудиторії Один реферат за семестр.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
8	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові завдання; конспектування першоджерел.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	5
9.	Підготовка та обговорення есе (1-2 сторінки). Одне есе за семестр	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
10	Наукова робота в СНО.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	40

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 9-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю «Політологія»

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Екзамен здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS. Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зарано- вано відмінно A	Зараховано дуже добре, добре B, C	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незарахо- вано Незадовіль- но F	Незарахо- вано FX
1	2	3	4	5	6
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни- м науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом

Продовження табл..

1	2	3	4	5	6
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недовідаючи в обґрунтованості відповідей	Володіння матеріалами курсу, недовідаючи в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, немає обґрунтованих відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

	1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
	Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2	3
1	Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
2	Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - П, 1997. - 400с.	ЗМ 1-3
3	Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 1998. - 735с.	ЗМ 1-3
4	Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2000. - 544с.	ЗМ 1-3

1	2	3
5	Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 1998. - 447с.	ЗМ 1-3
6	Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (80 екз.) (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
7	Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
	2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	ЗМ 1-3
8	Халипова Г.С. Кратология. – М., 2009. – 350 с.	ЗМ 1-3
9	Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Певківського К. М. - К., 2005. - 415с.	ЗМ 1-3
10	Політологія : Підручник / За ред. Бабкіної О. В. , Горбатенко В. - К., 2006. - 368с.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12	Мухаев Р.С. Политология. – М., 2009. - 380.	ЗМ 1-3
13	Рудич Ф. М. Політологія. – К.: «Либідь», 2004. – 480 с.	
14	Політологія / під ред. М. І. Попова. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре». – 2005. – 520 с.	
15	3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	ЗМ 1-3
16	Плани семинарских занятий по политологии. - ХГАГХ, 2002.	ЗМ 1-3
17	Тематика контрольных работ по политологии (для студентов заочной формы обучения). Сост.: Радионова Л.О., Крюкова А.В., Толстенко, Климов А.В. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
18	Крюкова А.В. Методические рекомендации по изучению политологических проблем. - Х.: ХНАГХ, 2005.	ЗМ 1-3
19	Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints	

Навчальне видання

Толстенко Сергій Миколайович,

Кудрявцев Олександр Юрійович

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча

програма навчальної дисципліни

(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної

форми навчання напряму підготовки 1004 (6.070101)

Транспортні технології (за видами транспорту)

План 2009, поз. 404 Р

Підп. до друку 19.01.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 5888

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

С. М., Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни
(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 1004 (6.070101) **Транспортні технології**
(за видами транспорту)
спеціалізації ТС, ОП, ОР

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Політологія” (для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1004 **(6.070101) Транспортні технології (за видами транспорту)**) / Укл. доц. С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

Рецензент: проф. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, ХНАМГ, 2009

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента	13
2.3.1. План лекційного курсу.....	14
2.3.2. План практичних занять.....	14
2.3.3. Індивідуальні завдання.....	15
2.4. Самостійна навчальна робота студента	16
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, а громадянам у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти,

геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ОКХ ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

ОПП ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту) 2004 рік затвердження.

Розробники програми: **доц. Толстенко С.М., ас. Кудрявцев О. Ю.**

Програма ухвалена кафедрою філософії та політології, протокол № 1 протокол № 1 від 29.08.08. Зав. кафедри проф. Будко В. В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України, правознавство, філософія.	Конфліктологія, методологія професійної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН – 2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.2.1 Генезіс, сутність і зміст політики

1. Сутність, місце та і політики та політології як науки в житті суспільства.
2. Історія політичних вчень.
3. Політика як соціальне явище.
4. Політична влада.

ЗМ 1.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.
2. Політичні режими сучасності.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.
4. Політичні партії і виборчі системи.

ЗМ 1.2.3 Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.
2. Політичне лідерство.
3. Політична свідомість і ідеологія.
4. Сучасні політичні течії.
5. Міжнародні відносини.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>1.Репродуктивний</i>	Студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристику та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська
<i>2.Алгоритмічний</i>	Студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційній сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська

1	2	3
3.Евристичний	Студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристику та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Політологія: Навч.посібник / Под ред. Сазонова М.І. – Х.,2004. – 735с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М.,2004. – 448с.
4. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2005. – 446 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни

Політологія

1. Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**
- 1.2. Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Генезіс, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2. Політичні інститути

ЗМ 1.3. Політика як діяльність

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies»

POLITOLOGY

1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.
2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

CM 1.3 Politics activity

Аннотация программы научной дисциплины

ПОЛИТОЛОГИЯ

1.Цель и задачи изучения дисциплины:формирование понимания сущности и перспектив политических событий, явлений, политического сознания и политической культуры.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины:механизм функционирования и развития политических систем и политических процессов.

Содержательные модули (CM):

CM 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

CM 1.2 Политические институты

CM 1.3 Политика как деятельность.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 72	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 78 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
«Промислове та цивільне, «Міське будівництво та господарство» будівництво» денне	2/72	7	30	15	15	-	42	-	-	-	-	7
«Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство» заочне	2,5/90	5	12	8	4		72	10				5

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН-2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.2.1 **Генезис, сутність і зміст політики**

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.

Політичне життя як об'єкт пізнання, що змінюється. Аспекти політики і предмет політичної теорії. Логіка пізнання політики і структура політичної науки. Загальна теорія політики і політичні субдисципліни. Емпіричний і теоретичний рівні політичного знання. Фундаментальні і прикладні дослідження в політології. Закони і категорії політології як науки. Функції політології.

2. Історія політичних вчень.

Політична думка Сходу. Древній Китай і Індія. Політичні ідеї Давньої Греції і Рима. Політична думка Середньовіччя й епохи Відродження. Політичні вчення Нового часу: держава як утілення розуму. Теорія демократії: новий ідеал і практика. Політична думка XX-XXI ст.

3. Політика як соціальне явище.

Природа і соціальне призначення політики: теоретичні підходи. Директивний підхід: політика як відношення з приводу влади. Функціональний підхід: політика – середовище інтеграції чи сфера боротьби. Структура політики та її функції. Межі політики в суспільстві. Політика і мораль.

4. Політична влада.

Види політичної діяльності. Проблема засобів у політиці. Влада як категорія політичної науки. Соціальний зміст і призначення влади. Концепції і визначення влади. Ресурси влади. Принципи організації і функціонування влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Співвідношення легітимності й ефективності влади.

ЗМ 2.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.

Теорія політичної системи: Істон Д., Алмонд Т., Дойч К. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи, її функції. Типи політичних систем. Політична система в Україні.

2. Політичні режими сучасності.

Зміст поняття «політичний режим». Типи політичних режимів. Тоталітаризм. Авторитаризм. Демократія. Поліархія. Політичний режим в Україні.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.

Природа і сутність держави. Ознаки держави. Функції держави. Форми правління і форми державного устрою. Правова держава. Співвідношення соціального і правового. Тенденції розвитку держави.

4. Політичні партії і виборчі системи.

Виникнення і сутність партій. Причини виникнення сучасних партій та їх природа. Типологія партій та їх функцій. Партійні системи. Українська модель партійної системи, тенденції її розвитку. Сутність виборчої системи і типологія виборів. Виборча процедура і виборча компанія. Пропорційна і мажоритарна системи обліку і підрахунку голосів. Виборча система в Україні.

ЗМ 2.2.3. Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.

Концепції політичної культури: підходи і визначення. Типи політичної культури. Функції і структура політичної культури. Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Основні типи соціалізації.

2. Політичне лідерство.

Сутність і природа лідерства. Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Типи лідерства і його функції. Політичне лідерство в Україні.

3. Політична свідомість і ідеологія.

Політична свідомість: рівні, функції, форми. Політична психологія. Виникнення ідеології і її функції. Ідеології і пропаганда. Типи ідеологій. Критерії класифікацій ідеологій. Структура функцій політичної ідеології.

4. Сучасні політичні течії.

Лібералізм. Класичний лібералізм. Переоцінка цінностей, формування нового лібералізму. Консерватизм. Сутнісні характеристики консерватизму. Новітні течії консерватизму. Соціал-демократизм. Виникнення демократичного соціалізму. Нові явища соціал-демократії. Комунізм. Фашизм.

5. Міжнародні відносини.

Політика і міжнародні відносини. Природа міжнародної політики. Зміст і принципи міжнародної політики. Теорія і практика міжнародних відносин. Нові тенденції в розвитку сучасних міжнародних відносин.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин		Форми навчальної роботи					
			Лекц.		Сем., пр.		СРС	
Модуль			денне	заочне	денне	заочне	денне	заочне
«Політологія»	2/72	2,5/90	15	8	15	4	42	78
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	0,5/18	1/36	5	3	5	1	8	32
ЗМ 1.2. Політичні інститути	1/36	1/36	5	3	5	1	26	32
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	0,5/18	0,5/18	5	2	5	2	8	14

2.3.1. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин	
	Денне	Заочне
ЗМ 1.1. Основи політології	5	3
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	-	1
2. Історія політичних вчень.	1	1
3. Політика як соціальне явище.	2	0,5
4. Політична влада.	2	0,5
ЗМ 1.2. Політичне життя в Україні	5	3
1. Політична система суспільства та її інститути.	1	0.5
2. Політичні режими сучасності.	1	0.5
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0.5
4. Політичні партії і виборчі системи.	2	0.5
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	1	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.5
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	1	0.25
5. Міжнародні відносини.	1	0.5
Усього:	15	8

2.3.2. План практичних занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	Денна форма	Заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	5	1
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0.25
2. Історія політичних вчень.	-	0.25

Продовження табл.

1	2	3
3. Політика як соціальне явище.	2	0.25
4. Політична влада.	1	0.25
ЗМ 1.2. Політичні інститути	5	1
1. Політична система суспільства та її інститути.	-	0.25
2. Політичні режими сучасності.	2	0.25
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	2	0.25
4. Політичні партії і виборчі системи.	1	0.25
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	-	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.25
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	2	0.5
5. Міжнародні відносини	1	0.5
Усього:	18	4

2.3.3. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. Антична політична думка і сьогодення.
2. Україна в геополітичному просторі сучасності.
3. Історія політичної думки (найбільш значущі постаті у розвитку політичної думки, за власним вибором студента)

Заочне навчання

Контрольна робота – 10 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

Тематика контрольних робіт

Тема 1. Предмет методи, функції політичної науки.

- Тема 2. Історія політичної думки.
- Тема 3. Політика: сутність, структура, функції.
- Тема 4. Політична влада.
- Тема 5. Політична система суспільства.
- Тема 6. Політичні режими сучасності.
- Тема 7. Держава в політичній системі суспільства.
- Тема 8. Правова держава і громадянське суспільство.
- Тема 9. Політичні партії і партійні системи.
- Тема 10. Політичні партії України.
- Тема 11. Суспільні об'єднання і рухи.
- Тема 12. Політична свідомість і політична культура.
- Тема 13. Типологія політичної культури.
- Тема 14. Політика й особистість.
- Тема 15. Політична ідеологія й основні ідейно-політичні течії сучасності.

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту (денна)
	денна	заочна		
1	2	3	4	5
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
2. Історія політичних вчень.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, есе, опитування, тестування

Продовження табл..

1	2	3	4	5
3. Політика як соціальне явище.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
4. Політична влада.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
5. Політична система суспільства та її інститути.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
6. Політичні режими сучасності	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
7. Держава як базовий інститут політичної системи	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
8. Політичні партії і виборчі системи.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
9. Політична культура і політична соціалізація	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
10. Політичне лідерство	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
11. Політична свідомість і ідеологія.	3	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
12. Сучасні політичні течії.	1	8	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
13. Міжнародні відносини.	5	2	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, есе, тестування
Контрольна робота	-	10		
ВСЬОГО	42	78		

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських)
2. занять.
3. Оцінювання виконання есе
4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2) виконання навчального завдання;

4) виконання самостійного завдання;

5) виконання поточного контролю;

6) виконання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

№ п/ п	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за один контрольний захід
1	2	3	4
1.	Лекційний контроль	Обов'язково	5
2.	Домашнє тестування	Обов'язково	5
3.	Аудиторне тестування	Обов'язково	5
4.	Робота на практичному занятті: - Відповіді на питання, що винесено для розгляду на занятті; - активна участь в обговорюванні питань; - вміння приймати участь в дискусії, аргументувати власну точку зору, використовувати знання, що містяться за межами підручника та лекційного матеріалу.	Обов'язково	5
5.	Поточна контрольна робота	Обов'язково	5
6.	Модульна контрольна робота	Обов'язково	40

Продовження табл..

1	2	3	4
7.	Підготовка та обов'язковий захист головних положень реферату в аудиторії Один реферат за семестр.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
8	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові завдання; конспектування першоджерел.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	5
9.	Підготовка та обговорення есе (1-2 сторінки). Одне есе за семестр	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
10	Наукова робота в СНО.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	40

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 9-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю «Політологія»

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Екзамен здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS. Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зарано- вано відмінно A	Зараховано дуже добре, добре B, C	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незарахо- вано Незадовіль- но F	Незарахо- вано FX
1	2	3	4	5	6
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни- м науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом

Продовження табл..

1	2	3	4	5	6
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недовідки в обґрунтованості відповідей	Володіння матеріалами курсу, недовідки в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, немає обґрунтованих відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

	1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
	Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2	3
1	Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
2	Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - П, 1997. - 400с.	ЗМ 1-3
3	Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 1998. - 735с.	ЗМ 1-3
4	Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2000. - 544с.	ЗМ 1-3

1	2	3
5	Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 1998. - 447с.	ЗМ 1-3
6	Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (80 екз.) (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
7	Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
	2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	ЗМ 1-3
8	Халипова Г.С. Кратология. – М., 2009. – 350 с.	ЗМ 1-3
9	Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Певківського К. М. - К., 2005. - 415с.	ЗМ 1-3
10	Політологія : Підручник / За ред. Бабкіної О. В. , Горбатенко В. - К., 2006. - 368с.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12	Мухаев Р.С. Политология. – М., 2009. - 380.	ЗМ 1-3
13	Рудич Ф. М. Політологія. – К.: «Либідь», 2004. – 480 с.	
14	Політологія / під ред. М. І. Попова. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре». – 2005. – 520 с.	
15	3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	ЗМ 1-3
16	Плани семинарских занятий по политологии. - ХГАГХ, 2002.	ЗМ 1-3
17	Тематика контрольных работ по политологии (для студентов заочной формы обучения). Сост.: Радионова Л.О., Крюкова А.В., Толстенко, Климов А.В. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
18	Крюкова А.В. Методические рекомендации по изучению политологических проблем. - Х.: ХНАГХ, 2005.	ЗМ 1-3
19	Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints	

Навчальне видання

Толстенко Сергій Миколайович,

Кудрявцев Олександр Юрійович

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча

програма навчальної дисципліни

(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної

форми навчання напряму підготовки 1004 (6.070101)

Транспортні технології (за видами транспорту)

План 2009, поз. 404 Р

Підп. до друку 19.01.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 5888

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

С. М., Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни
(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 1004 (6.070101) **Транспортні технології**
(за видами транспорту)
спеціалізації ТС, ОП, ОР

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Політологія” (для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1004 **(6.070101) Транспортні технології (за видами транспорту)**) / Укл. доц. С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

Рецензент: проф. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, ХНАМГ, 2009

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента	13
2.3.1. План лекційного курсу.....	14
2.3.2. План практичних занять.....	14
2.3.3. Індивідуальні завдання.....	15
2.4. Самостійна навчальна робота студента	16
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, а громадянам у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти,

геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ОКХ ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

ОПП ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту) 2004 рік затвердження.

Розробники програми: **доц. Толстенко С.М., ас. Кудрявцев О. Ю.**

Програма ухвалена кафедрою філософії та політології, протокол № 1 протокол № 1 від 29.08.08. Зав. кафедри проф. Будко В. В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України, правознавство, філософія.	Конфліктологія, методологія професійної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН – 2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.2.1 Генезіс, сутність і зміст політики

1. Сутність, місце та і політики та політології як науки в житті суспільства.
2. Історія політичних вчень.
3. Політика як соціальне явище.
4. Політична влада.

ЗМ 1.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.
2. Політичні режими сучасності.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.
4. Політичні партії і виборчі системи.

ЗМ 1.2.3 Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.
2. Політичне лідерство.
3. Політична свідомість і ідеологія.
4. Сучасні політичні течії.
5. Міжнародні відносини.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>1.Репродуктивний</i>	Студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристику та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська
<i>2.Алгоритмічний</i>	Студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційної сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська

1	2	3
3.Евристичний	Студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристику та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Політологія: Навч.посібник / Под ред. Сазонова М.І. – Х.,2004. – 735с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М.,2004. – 448с.
4. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2005. – 446 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни

Політологія

1. Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**
- 1.2. Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Генезіс, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2. Політичні інститути

ЗМ 1.3. Політика як діяльність

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies»

POLITOLOGY

1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.
2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

CM 1.3 Politics activity

Аннотация программы научной дисциплины

ПОЛИТОЛОГИЯ

1.Цель и задачи изучения дисциплины:формирование понимания сущности и перспектив политических событий, явлений, политического сознания и политической культуры.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины:механизм функционирования и развития политических систем и политических процессов.

Содержательные модули (CM):

CM 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

CM 1.2 Политические институты

CM 1.3 Политика как деятельность.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 72	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 78 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
«Промислове та цивільне, «Міське будівництво та господарство» будівництво» денне	2/72	7	30	15	15	-	42	-	-	-	-	7
«Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство» заочне	2,5/90	5	12	8	4		72	10				5

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН-2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.2.1 **Генезис, сутність і зміст політики**

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.

Політичне життя як об'єкт пізнання, що змінюється. Аспекти політики і предмет політичної теорії. Логіка пізнання політики і структура політичної науки. Загальна теорія політики і політичні субдисципліни. Емпіричний і теоретичний рівні політичного знання. Фундаментальні і прикладні дослідження в політології. Закони і категорії політології як науки. Функції політології.

2. Історія політичних вчень.

Політична думка Сходу. Древній Китай і Індія. Політичні ідеї Давньої Греції і Рима. Політична думка Середньовіччя й епохи Відродження. Політичні вчення Нового часу: держава як утілення розуму. Теорія демократії: новий ідеал і практика. Політична думка XX-XXI ст.

3. Політика як соціальне явище.

Природа і соціальне призначення політики: теоретичні підходи. Директивний підхід: політика як відношення з приводу влади. Функціональний підхід: політика – середовище інтеграції чи сфера боротьби. Структура політики та її функції. Межі політики в суспільстві. Політика і мораль.

4. Політична влада.

Види політичної діяльності. Проблема засобів у політиці. Влада як категорія політичної науки. Соціальний зміст і призначення влади. Концепції і визначення влади. Ресурси влади. Принципи організації і функціонування влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Співвідношення легітимності й ефективності влади.

ЗМ 2.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.

Теорія політичної системи: Істон Д., Алмонд Т., Дойч К. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи, її функції. Типи політичних систем. Політична система в Україні.

2. Політичні режими сучасності.

Зміст поняття «політичний режим». Типи політичних режимів. Тоталітаризм. Авторитаризм. Демократія. Поліархія. Політичний режим в Україні.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.

Природа і сутність держави. Ознаки держави. Функції держави. Форми правління і форми державного устрою. Правова держава. Співвідношення соціального і правового. Тенденції розвитку держави.

4. Політичні партії і виборчі системи.

Виникнення і сутність партій. Причини виникнення сучасних партій та їх природа. Типологія партій та їх функцій. Партійні системи. Українська модель партійної системи, тенденції її розвитку. Сутність виборчої системи і типологія виборів. Виборча процедура і виборча компанія. Пропорційна і мажоритарна системи обліку і підрахунку голосів. Виборча система в Україні.

ЗМ 2.2.3. Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.

Концепції політичної культури: підходи і визначення. Типи політичної культури. Функції і структура політичної культури. Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Основні типи соціалізації.

2. Політичне лідерство.

Сутність і природа лідерства. Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Типи лідерства і його функції. Політичне лідерство в Україні.

3. Політична свідомість і ідеологія.

Політична свідомість: рівні, функції, форми. Політична психологія. Виникнення ідеології і її функції. Ідеології і пропаганда. Типи ідеологій. Критерії класифікацій ідеологій. Структура функцій політичної ідеології.

4. Сучасні політичні течії.

Лібералізм. Класичний лібералізм. Переоцінка цінностей, формування нового лібералізму. Консерватизм. Сутнісні характеристики консерватизму. Новітні течії консерватизму. Соціал-демократизм. Виникнення демократичного соціалізму. Нові явища соціал-демократії. Комунізм. Фашизм.

5. Міжнародні відносини.

Політика і міжнародні відносини. Природа міжнародної політики. Зміст і принципи міжнародної політики. Теорія і практика міжнародних відносин. Нові тенденції в розвитку сучасних міжнародних відносин.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин		Форми навчальної роботи					
			Лекц.		Сем., пр.		СРС	
Модуль			денне	заочне	денне	заочне	денне	заочне
«Політологія»	2/72	2,5/90	15	8	15	4	42	78
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	0,5/18	1/36	5	3	5	1	8	32
ЗМ 1.2. Політичні інститути	1/36	1/36	5	3	5	1	26	32
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	0,5/18	0,5/18	5	2	5	2	8	14

2.3.1. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин	
	Денне	Заочне
ЗМ 1.1. Основи політології	5	3
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	-	1
2. Історія політичних вчень.	1	1
3. Політика як соціальне явище.	2	0,5
4. Політична влада.	2	0,5
ЗМ 1.2. Політичне життя в Україні	5	3
1. Політична система суспільства та її інститути.	1	0.5
2. Політичні режими сучасності.	1	0.5
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0.5
4. Політичні партії і виборчі системи.	2	0.5
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	1	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.5
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	1	0.25
5. Міжнародні відносини.	1	0.5
Усього:	15	8

2.3.2. План практичних занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	Денна форма	Заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	5	1
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0.25
2. Історія політичних вчень.	-	0.25

Продовження табл.

1	2	3
3. Політика як соціальне явище.	2	0.25
4. Політична влада.	1	0.25
ЗМ 1.2. Політичні інститути	5	1
1. Політична система суспільства та її інститути.	-	0.25
2. Політичні режими сучасності.	2	0.25
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	2	0.25
4. Політичні партії і виборчі системи.	1	0.25
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	-	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.25
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	2	0.5
5. Міжнародні відносини	1	0.5
Усього:	18	4

2.3.3. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. Антична політична думка і сьогодення.
2. Україна в геополітичному просторі сучасності.
3. Історія політичної думки (найбільш значущі постаті у розвитку політичної думки, за власним вибором студента)

Заочне навчання

Контрольна робота – 10 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

Тематика контрольних робіт

Тема 1. Предмет методи, функції політичної науки.

- Тема 2. Історія політичної думки.
- Тема 3. Політика: сутність, структура, функції.
- Тема 4. Політична влада.
- Тема 5. Політична система суспільства.
- Тема 6. Політичні режими сучасності.
- Тема 7. Держава в політичній системі суспільства.
- Тема 8. Правова держава і громадянське суспільство.
- Тема 9. Політичні партії і партійні системи.
- Тема 10. Політичні партії України.
- Тема 11. Суспільні об'єднання і рухи.
- Тема 12. Політична свідомість і політична культура.
- Тема 13. Типологія політичної культури.
- Тема 14. Політика й особистість.
- Тема 15. Політична ідеологія й основні ідейно-політичні течії сучасності.

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту (денна)
	денна	заочна		
1	2	3	4	5
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
2. Історія політичних вчень.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, есе, опитування, тестування

Продовження табл..

1	2	3	4	5
3. Політика як соціальне явище.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
4. Політична влада.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
5. Політична система суспільства та її інститути.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
6. Політичні режими сучасності	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
7. Держава як базовий інститут політичної системи	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
8. Політичні партії і виборчі системи.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
9. Політична культура і політична соціалізація	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
10. Політичне лідерство	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
11. Політична свідомість і ідеологія.	3	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
12. Сучасні політичні течії.	1	8	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
13. Міжнародні відносини.	5	2	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, есе, тестування
Контрольна робота	-	10		
ВСЬОГО	42	78		

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських)
2. занять.
3. Оцінювання виконання есе
4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2) виконання навчального завдання;

4) виконання самостійного завдання;

5) виконання поточного контролю;

6) виконання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

№ п/п	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за один контрольний захід
1	2	3	4
1.	Лекційний контроль	Обов'язково	5
2.	Домашнє тестування	Обов'язково	5
3.	Аудиторне тестування	Обов'язково	5
4.	Робота на практичному занятті: - Відповіді на питання, що винесено для розгляду на занятті; - активна участь в обговорюванні питань; - вміння приймати участь в дискусії, аргументувати власну точку зору, використовувати знання, що містяться за межами підручника та лекційного матеріалу.	Обов'язково	5
5.	Поточна контрольна робота	Обов'язково	5
6.	Модульна контрольна робота	Обов'язково	40

Продовження табл..

1	2	3	4
7.	Підготовка та обов'язковий захист головних положень реферату в аудиторії Один реферат за семестр.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
8	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові завдання; конспектування першоджерел.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	5
9.	Підготовка та обговорення есе (1-2 сторінки). Одне есе за семестр	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
10	Наукова робота в СНО.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	40

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 9-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю «Політологія»

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Екзамен здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS. Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зарано- вано відмінно A	Зараховано дуже добре, добре B, C	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незарахо- вано Незадовіль- но F	Незарахо- вано FX
1	2	3	4	5	6
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни- м науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом

Продовження табл..

1	2	3	4	5	6
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недовідаючи в обґрунтованості відповідей	Володіння матеріалами курсу, недовідаючи в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, немає обґрунтованих відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

	1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
	Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2	3
1	Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
2	Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - П, 1997. - 400с.	ЗМ 1-3
3	Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 1998. - 735с.	ЗМ 1-3
4	Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2000. - 544с.	ЗМ 1-3

1	2	3
5	Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 1998. - 447с.	ЗМ 1-3
6	Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (80 екз.) (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
7	Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
	2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	ЗМ 1-3
8	Халипова Г.С. Кратология. – М., 2009. – 350 с.	ЗМ 1-3
9	Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Певківського К. М. - К., 2005. - 415с.	ЗМ 1-3
10	Політологія : Підручник / За ред. Бабкіної О. В. , Горбатенко В. - К., 2006. - 368с.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12	Мухаев Р.С. Политология. – М., 2009. - 380.	ЗМ 1-3
13	Рудич Ф. М. Політологія. – К.: «Либідь», 2004. – 480 с.	
14	Політологія / під ред. М. І. Попова. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре». – 2005. – 520 с.	
15	3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	ЗМ 1-3
16	Плани семинарских занятий по политологии. - ХГАГХ, 2002.	ЗМ 1-3
17	Тематика контрольных работ по политологии (для студентов заочной формы обучения). Сост.: Радионова Л.О., Крюкова А.В., Толстенко, Климов А.В. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
18	Крюкова А.В. Методические рекомендации по изучению политологических проблем. - Х.: ХНАГХ, 2005.	ЗМ 1-3
19	Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints	

Навчальне видання

Толстенко Сергій Миколайович,

Кудрявцев Олександр Юрійович

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча

програма навчальної дисципліни

(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної

форми навчання напряму підготовки 1004 (6.070101)

Транспортні технології (за видами транспорту)

План 2009, поз. 404 Р

Підп. до друку 19.01.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 5888

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

С. М., Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни
(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 1004 (6.070101) **Транспортні технології**
(за видами транспорту)
спеціалізації ТС, ОП, ОР

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Політологія” (для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1004 **(6.070101) Транспортні технології (за видами транспорту)**) / Укл. доц. С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

Рецензент: проф. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, ХНАМГ, 2009

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента	13
2.3.1. План лекційного курсу.....	14
2.3.2. План практичних занять.....	14
2.3.3. Індивідуальні завдання.....	15
2.4. Самостійна навчальна робота студента	16
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, а громадянам у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти,

геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ОКХ ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

ОПП ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту) 2004 рік затвердження.

Розробники програми: **доц. Толстенко С.М., ас. Кудрявцев О. Ю.**

Програма ухвалена кафедрою філософії та політології, протокол № 1 протокол № 1 від 29.08.08. Зав. кафедри проф. Будко В. В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України, правознавство, філософія.	Конфліктологія, методологія професійної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН – 2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.2.1 Генезіс, сутність і зміст політики

1. Сутність, місце та і політики та політології як науки в житті суспільства.
2. Історія політичних вчень.
3. Політика як соціальне явище.
4. Політична влада.

ЗМ 1.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.
2. Політичні режими сучасності.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.
4. Політичні партії і виборчі системи.

ЗМ 1.2.3 Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.
2. Політичне лідерство.
3. Політична свідомість і ідеологія.
4. Сучасні політичні течії.
5. Міжнародні відносини.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>1.Репродуктивний</i>	Студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристику та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська
<i>2.Алгоритмічний</i>	Студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційній сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська

1	2	3
3.Евристичний	Студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристику та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Політологія: Навч.посібник / Под ред. Сазонова М.І. – Х.,2004. – 735с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М.,2004. – 448с.
4. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2005. – 446 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни

Політологія

1. Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**
- 1.2. Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Генезіс, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2. Політичні інститути

ЗМ 1.3. Політика як діяльність

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies»

POLITOLOGY

1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.
2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

CM 1.3 Politics activity

Аннотация программы научной дисциплины

ПОЛИТОЛОГИЯ

1.Цель и задачи изучения дисциплины:формирование понимания сущности и перспектив политических событий, явлений, политического сознания и политической культуры.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины:механизм функционирования и развития политических систем и политических процессов.

Содержательные модули (CM):

CM 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

CM 1.2 Политические институты

CM 1.3 Политика как деятельность.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 72	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 78 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
«Промислове та цивільне, «Міське будівництво та господарство» будівництво» денне	2/72	7	30	15	15	-	42	-	-	-	-	7
«Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство» заочне	2,5/90	5	12	8	4		72	10				5

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН-2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.2.1 **Генезис, сутність і зміст політики**

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.

Політичне життя як об'єкт пізнання, що змінюється. Аспекти політики і предмет політичної теорії. Логіка пізнання політики і структура політичної науки. Загальна теорія політики і політичні субдисципліни. Емпіричний і теоретичний рівні політичного знання. Фундаментальні і прикладні дослідження в політології. Закони і категорії політології як науки. Функції політології.

2. Історія політичних вчень.

Політична думка Сходу. Древній Китай і Індія. Політичні ідеї Давньої Греції і Рима. Політична думка Середньовіччя й епохи Відродження. Політичні вчення Нового часу: держава як утілення розуму. Теорія демократії: новий ідеал і практика. Політична думка XX-XXI ст.

3. Політика як соціальне явище.

Природа і соціальне призначення політики: теоретичні підходи. Директивний підхід: політика як відношення з приводу влади. Функціональний підхід: політика – середовище інтеграції чи сфера боротьби. Структура політики та її функції. Межі політики в суспільстві. Політика і мораль.

4. Політична влада.

Види політичної діяльності. Проблема засобів у політиці. Влада як категорія політичної науки. Соціальний зміст і призначення влади. Концепції і визначення влади. Ресурси влади. Принципи організації і функціонування влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Співвідношення легітимності й ефективності влади.

ЗМ 2.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.

Теорія політичної системи: Істон Д., Алмонд Т., Дойч К. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи, її функції. Типи політичних систем. Політична система в Україні.

2. Політичні режими сучасності.

Зміст поняття «політичний режим». Типи політичних режимів. Тоталітаризм. Авторитаризм. Демократія. Поліархія. Політичний режим в Україні.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.

Природа і сутність держави. Ознаки держави. Функції держави. Форми правління і форми державного устрою. Правова держава. Співвідношення соціального і правового. Тенденції розвитку держави.

4. Політичні партії і виборчі системи.

Виникнення і сутність партій. Причини виникнення сучасних партій та їх природа. Типологія партій та їх функцій. Партійні системи. Українська модель партійної системи, тенденції її розвитку. Сутність виборчої системи і типологія виборів. Виборча процедура і виборча компанія. Пропорційна і мажоритарна системи обліку і підрахунку голосів. Виборча система в Україні.

ЗМ 2.2.3. Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.

Концепції політичної культури: підходи і визначення. Типи політичної культури. Функції і структура політичної культури. Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Основні типи соціалізації.

2. Політичне лідерство.

Сутність і природа лідерства. Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Типи лідерства і його функції. Політичне лідерство в Україні.

3. Політична свідомість і ідеологія.

Політична свідомість: рівні, функції, форми. Політична психологія. Виникнення ідеології і її функції. Ідеології і пропаганда. Типи ідеологій. Критерії класифікацій ідеологій. Структура функцій політичної ідеології.

4. Сучасні політичні течії.

Лібералізм. Класичний лібералізм. Переоцінка цінностей, формування нового лібералізму. Консерватизм. Сутнісні характеристики консерватизму. Новітні течії консерватизму. Соціал-демократизм. Виникнення демократичного соціалізму. Нові явища соціал-демократії. Комунізм. Фашизм.

5. Міжнародні відносини.

Політика і міжнародні відносини. Природа міжнародної політики. Зміст і принципи міжнародної політики. Теорія і практика міжнародних відносин. Нові тенденції в розвитку сучасних міжнародних відносин.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин		Форми навчальної роботи					
			Лекц.		Сем., пр.		СРС	
Модуль			денне	заочне	денне	заочне	денне	заочне
«Політологія»	2/72	2,5/90	15	8	15	4	42	78
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	0,5/18	1/36	5	3	5	1	8	32
ЗМ 1.2. Політичні інститути	1/36	1/36	5	3	5	1	26	32
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	0,5/18	0,5/18	5	2	5	2	8	14

2.3.1. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин	
	Денне	Заочне
ЗМ 1.1. Основи політології	5	3
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	-	1
2. Історія політичних вчень.	1	1
3. Політика як соціальне явище.	2	0,5
4. Політична влада.	2	0,5
ЗМ 1.2. Політичне життя в Україні	5	3
1. Політична система суспільства та її інститути.	1	0.5
2. Політичні режими сучасності.	1	0.5
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0.5
4. Політичні партії і виборчі системи.	2	0.5
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	1	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.5
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	1	0.25
5. Міжнародні відносини.	1	0.5
Усього:	15	8

2.3.2. План практичних занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	Денна форма	Заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	5	1
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0.25
2. Історія політичних вчень.	-	0.25

Продовження табл.

1	2	3
3. Політика як соціальне явище.	2	0.25
4. Політична влада.	1	0.25
ЗМ 1.2. Політичні інститути	5	1
1. Політична система суспільства та її інститути.	-	0.25
2. Політичні режими сучасності.	2	0.25
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	2	0.25
4. Політичні партії і виборчі системи.	1	0.25
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	-	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.25
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	2	0.5
5. Міжнародні відносини	1	0.5
Усього:	18	4

2.3.3. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. Антична політична думка і сьогодення.
2. Україна в геополітичному просторі сучасності.
3. Історія політичної думки (найбільш значущі постаті у розвитку політичної думки, за власним вибором студента)

Заочне навчання

Контрольна робота – 10 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

Тематика контрольних робіт

Тема 1. Предмет методи, функції політичної науки.

- Тема 2. Історія політичної думки.
- Тема 3. Політика: сутність, структура, функції.
- Тема 4. Політична влада.
- Тема 5. Політична система суспільства.
- Тема 6. Політичні режими сучасності.
- Тема 7. Держава в політичній системі суспільства.
- Тема 8. Правова держава і громадянське суспільство.
- Тема 9. Політичні партії і партійні системи.
- Тема 10. Політичні партії України.
- Тема 11. Суспільні об'єднання і рухи.
- Тема 12. Політична свідомість і політична культура.
- Тема 13. Типологія політичної культури.
- Тема 14. Політика й особистість.
- Тема 15. Політична ідеологія й основні ідейно-політичні течії сучасності.

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту (денна)
	денна	заочна		
1	2	3	4	5
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
2. Історія політичних вчень.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, есе, опитування, тестування

Продовження табл..

1	2	3	4	5
3. Політика як соціальне явище.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
4. Політична влада.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
5. Політична система суспільства та її інститути.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
6. Політичні режими сучасності	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
7. Держава як базовий інститут політичної системи	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
8. Політичні партії і виборчі системи.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
9. Політична культура і політична соціалізація	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
10. Політичне лідерство	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
11. Політична свідомість і ідеологія.	3	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
12. Сучасні політичні течії.	1	8	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
13. Міжнародні відносини.	5	2	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, есе, тестування
Контрольна робота	-	10		
ВСЬОГО	42	78		

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських)
2. занять.
3. Оцінювання виконання есе
4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2) виконання навчального завдання;

4) виконання самостійного завдання;

5) виконання поточного контролю;

6) виконання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

№ п/п	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за один контрольний захід
1	2	3	4
1.	Лекційний контроль	Обов'язково	5
2.	Домашнє тестування	Обов'язково	5
3.	Аудиторне тестування	Обов'язково	5
4.	Робота на практичному занятті: - Відповіді на питання, що винесено для розгляду на занятті; - активна участь в обговорюванні питань; - вміння приймати участь в дискусії, аргументувати власну точку зору, використовувати знання, що містяться за межами підручника та лекційного матеріалу.	Обов'язково	5
5.	Поточна контрольна робота	Обов'язково	5
6.	Модульна контрольна робота	Обов'язково	40

1	2	3	4
7.	Підготовка та обов'язковий захист головних положень реферату в аудиторії Один реферат за семестр.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
8	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові завдання; конспектування першоджерел.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	5
9.	Підготовка та обговорення есе (1-2 сторінки). Одне есе за семестр	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
10	Наукова робота в СНО.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	40

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 9-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю «Політологія»

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Екзамен здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS. Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зарано- вано відмінно A	Зараховано дуже добре, добре B, C	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незарахо- вано Незадовіль- но F	Незарахо- вано FX
1	2	3	4	5	6
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни- м науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом

Продовження табл..

1	2	3	4	5	6
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недовідки в обґрунтованості відповідей	Володіння матеріалами курсу, недовідки в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, немає обґрунтованих відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

	1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
	Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2	3
1	Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
2	Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - П, 1997. - 400с.	ЗМ 1-3
3	Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 1998. - 735с.	ЗМ 1-3
4	Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2000. - 544с.	ЗМ 1-3

1	2	3
5	Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 1998. - 447с.	ЗМ 1-3
6	Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (80 екз.) (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
7	Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
	2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	ЗМ 1-3
8	Халипова Г.С. Кратология. – М., 2009. – 350 с.	ЗМ 1-3
9	Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Певківського К. М. - К., 2005. - 415с.	ЗМ 1-3
10	Політологія : Підручник / За ред. Бабкіної О. В. , Горбатенко В. - К., 2006. - 368с.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12	Мухаев Р.С. Политология. – М., 2009. - 380.	ЗМ 1-3
13	Рудич Ф. М. Політологія. – К.: «Либідь», 2004. – 480 с.	
14	Політологія / під ред. М. І. Попова. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре». – 2005. – 520 с.	
15	3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	ЗМ 1-3
16	Плани семинарских занятий по политологии. - ХГАГХ, 2002.	ЗМ 1-3
17	Тематика контрольных работ по политологии (для студентов заочной формы обучения). Сост.: Радионова Л.О., Крюкова А.В., Толстенко, Климов А.В. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
18	Крюкова А.В. Методические рекомендации по изучению политологических проблем. - Х.: ХНАГХ, 2005.	ЗМ 1-3
19	Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints	

Навчальне видання

Толстенко Сергій Миколайович,

Кудрявцев Олександр Юрійович

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча

програма навчальної дисципліни

(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної

форми навчання напряму підготовки 1004 (6.070101)

Транспортні технології (за видами транспорту)

План 2009, поз. 404 Р

Підп. до друку 19.01.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 5888

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

С. М., Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни
(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 1004 (6.070101) **Транспортні технології**
(за видами транспорту)
спеціалізації ТС, ОП, ОР

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Політологія” (для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1004 **(6.070101) Транспортні технології (за видами транспорту)**) / Укл. доц. С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

Рецензент: проф. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, ХНАМГ, 2009

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента	13
2.3.1. План лекційного курсу.....	14
2.3.2. План практичних занять.....	14
2.3.3. Індивідуальні завдання.....	15
2.4. Самостійна навчальна робота студента	16
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, а громадянам у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти,

геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ОКХ ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

ОПП ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту) 2004 рік затвердження.

Розробники програми: **доц. Толстенко С.М., ас. Кудрявцев О. Ю.**

Програма ухвалена кафедрою філософії та політології, протокол № 1 протокол № 1 від 29.08.08. Зав. кафедри проф. Будко В. В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України, правознавство, філософія.	Конфліктологія, методологія професійної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН – 2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.2.1 Генезіс, сутність і зміст політики

1. Сутність, місце та і політики та політології як науки в житті суспільства.
2. Історія політичних вчень.
3. Політика як соціальне явище.
4. Політична влада.

ЗМ 1.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.
2. Політичні режими сучасності.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.
4. Політичні партії і виборчі системи.

ЗМ 1.2.3 Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.
2. Політичне лідерство.
3. Політична свідомість і ідеологія.
4. Сучасні політичні течії.
5. Міжнародні відносини.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>1.Репродуктивний</i>	Студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристику та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська
<i>2.Алгоритмічний</i>	Студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційної сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська

1	2	3
3.Евристичний	Студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристику та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Політологія: Навч.посібник / Под ред. Сазонова М.І. – Х.,2004. – 735с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М.,2004. – 448с.
4. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2005. – 446 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни

Політологія

1. Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**
- 1.2. Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Генезіс, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2. Політичні інститути

ЗМ 1.3. Політика як діяльність

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies»

POLITOLOGY

1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.
2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

CM 1.3 Politics activity

Аннотация программы научной дисциплины

ПОЛИТОЛОГИЯ

1.Цель и задачи изучения дисциплины:формирование понимания сущности и перспектив политических событий, явлений, политического сознания и политической культуры.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины:механизм функционирования и развития политических систем и политических процессов.

Содержательные модули (CM):

CM 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

CM 1.2 Политические институты

CM 1.3 Политика как деятельность.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 72	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 78 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
«Промислове та цивільне, «Міське будівництво та господарство» будівництво» денне	2/72	7	30	15	15	-	42	-	-	-	-	7
«Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство» заочне	2,5/90	5	12	8	4		72	10				5

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН-2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.2.1 **Генезис, сутність і зміст політики**

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.

Політичне життя як об'єкт пізнання, що змінюється. Аспекти політики і предмет політичної теорії. Логіка пізнання політики і структура політичної науки. Загальна теорія політики і політичні субдисципліни. Емпіричний і теоретичний рівні політичного знання. Фундаментальні і прикладні дослідження в політології. Закони і категорії політології як науки. Функції політології.

2. Історія політичних вчень.

Політична думка Сходу. Древній Китай і Індія. Політичні ідеї Давньої Греції і Рима. Політична думка Середньовіччя й епохи Відродження. Політичні вчення Нового часу: держава як утілення розуму. Теорія демократії: новий ідеал і практика. Політична думка XX-XXI ст.

3. Політика як соціальне явище.

Природа і соціальне призначення політики: теоретичні підходи. Директивний підхід: політика як відношення з приводу влади. Функціональний підхід: політика – середовище інтеграції чи сфера боротьби. Структура політики та її функції. Межі політики в суспільстві. Політика і мораль.

4. Політична влада.

Види політичної діяльності. Проблема засобів у політиці. Влада як категорія політичної науки. Соціальний зміст і призначення влади. Концепції і визначення влади. Ресурси влади. Принципи організації і функціонування влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Співвідношення легітимності й ефективності влади.

ЗМ 2.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.

Теорія політичної системи: Істон Д., Алмонд Т., Дойч К. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи, її функції. Типи політичних систем. Політична система в Україні.

2. Політичні режими сучасності.

Зміст поняття «політичний режим». Типи політичних режимів. Тоталітаризм. Авторитаризм. Демократія. Поліархія. Політичний режим в Україні.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.

Природа і сутність держави. Ознаки держави. Функції держави. Форми правління і форми державного устрою. Правова держава. Співвідношення соціального і правового. Тенденції розвитку держави.

4. Політичні партії і виборчі системи.

Виникнення і сутність партій. Причини виникнення сучасних партій та їх природа. Типологія партій та їх функцій. Партійні системи. Українська модель партійної системи, тенденції її розвитку. Сутність виборчої системи і типологія виборів. Виборча процедура і виборча компанія. Пропорційна і мажоритарна системи обліку і підрахунку голосів. Виборча система в Україні.

ЗМ 2.2.3. Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.

Концепції політичної культури: підходи і визначення. Типи політичної культури. Функції і структура політичної культури. Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Основні типи соціалізації.

2. Політичне лідерство.

Сутність і природа лідерства. Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Типи лідерства і його функції. Політичне лідерство в Україні.

3. Політична свідомість і ідеологія.

Політична свідомість: рівні, функції, форми. Політична психологія. Виникнення ідеології і її функції. Ідеології і пропаганда. Типи ідеологій. Критерії класифікацій ідеологій. Структура функцій політичної ідеології.

4. Сучасні політичні течії.

Лібералізм. Класичний лібералізм. Переоцінка цінностей, формування нового лібералізму. Консерватизм. Сутнісні характеристики консерватизму. Новітні течії консерватизму. Соціал-демократизм. Виникнення демократичного соціалізму. Нові явища соціал-демократії. Комунізм. Фашизм.

5. Міжнародні відносини.

Політика і міжнародні відносини. Природа міжнародної політики. Зміст і принципи міжнародної політики. Теорія і практика міжнародних відносин. Нові тенденції в розвитку сучасних міжнародних відносин.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин		Форми навчальної роботи					
			Лекц.		Сем., пр.		СРС	
Модуль			денне	заочне	денне	заочне	денне	заочне
«Політологія»	2/72	2,5/90	15	8	15	4	42	78
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	0,5/18	1/36	5	3	5	1	8	32
ЗМ 1.2. Політичні інститути	1/36	1/36	5	3	5	1	26	32
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	0,5/18	0,5/18	5	2	5	2	8	14

2.3.1. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин	
	Денне	Заочне
ЗМ 1.1. Основи політології	5	3
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	-	1
2. Історія політичних вчень.	1	1
3. Політика як соціальне явище.	2	0,5
4. Політична влада.	2	0,5
ЗМ 1.2. Політичне життя в Україні	5	3
1. Політична система суспільства та її інститути.	1	0.5
2. Політичні режими сучасності.	1	0.5
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0.5
4. Політичні партії і виборчі системи.	2	0.5
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	1	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.5
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	1	0.25
5. Міжнародні відносини.	1	0.5
Усього:	15	8

2.3.2. План практичних занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	Денна форма	Заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	5	1
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0.25
2. Історія політичних вчень.	-	0.25

Продовження табл.

1	2	3
3. Політика як соціальне явище.	2	0.25
4. Політична влада.	1	0.25
ЗМ 1.2. Політичні інститути	5	1
1. Політична система суспільства та її інститути.	-	0.25
2. Політичні режими сучасності.	2	0.25
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	2	0.25
4. Політичні партії і виборчі системи.	1	0.25
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	-	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.25
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	2	0.5
5. Міжнародні відносини	1	0.5
Усього:	18	4

2.3.3. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. Антична політична думка і сьогодення.
2. Україна в геополітичному просторі сучасності.
3. Історія політичної думки (найбільш значущі постаті у розвитку політичної думки, за власним вибором студента)

Заочне навчання

Контрольна робота – 10 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

Тематика контрольних робіт

Тема 1. Предмет методи, функції політичної науки.

- Тема 2. Історія політичної думки.
- Тема 3. Політика: сутність, структура, функції.
- Тема 4. Політична влада.
- Тема 5. Політична система суспільства.
- Тема 6. Політичні режими сучасності.
- Тема 7. Держава в політичній системі суспільства.
- Тема 8. Правова держава і громадянське суспільство.
- Тема 9. Політичні партії і партійні системи.
- Тема 10. Політичні партії України.
- Тема 11. Суспільні об'єднання і рухи.
- Тема 12. Політична свідомість і політична культура.
- Тема 13. Типологія політичної культури.
- Тема 14. Політика й особистість.
- Тема 15. Політична ідеологія й основні ідейно-політичні течії сучасності.

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту (денна)
	денна	заочна		
1	2	3	4	5
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
2. Історія політичних вчень.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, есе, опитування, тестування

Продовження табл..

1	2	3	4	5
3. Політика як соціальне явище.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
4. Політична влада.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
5. Політична система суспільства та її інститути.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
6. Політичні режими сучасності	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
7. Держава як базовий інститут політичної системи	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
8. Політичні партії і виборчі системи.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
9. Політична культура і політична соціалізація	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
10. Політичне лідерство	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
11. Політична свідомість і ідеологія.	3	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
12. Сучасні політичні течії.	1	8	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
13. Міжнародні відносини.	5	2	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, есе, тестування
Контрольна робота	-	10		
ВСЬОГО	42	78		

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських)
2. занять.
3. Оцінювання виконання есе
4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2) виконання навчального завдання;

4) виконання самостійного завдання;

5) виконання поточного контролю;

6) виконання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

№ п/п	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за один контрольний захід
1	2	3	4
1.	Лекційний контроль	Обов'язково	5
2.	Домашнє тестування	Обов'язково	5
3.	Аудиторне тестування	Обов'язково	5
4.	Робота на практичному занятті: - Відповіді на питання, що винесено для розгляду на занятті; - активна участь в обговорюванні питань; - вміння приймати участь в дискусії, аргументувати власну точку зору, використовувати знання, що містяться за межами підручника та лекційного матеріалу.	Обов'язково	5
5.	Поточна контрольна робота	Обов'язково	5
6.	Модульна контрольна робота	Обов'язково	40

1	2	3	4
7.	Підготовка та обов'язковий захист головних положень реферату в аудиторії Один реферат за семестр.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
8	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові завдання; конспектування першоджерел.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	5
9.	Підготовка та обговорення есе (1-2 сторінки). Одне есе за семестр	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
10	Наукова робота в СНО.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	40

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 9-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю «Політологія»

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Екзамен здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS. Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зарано- вано відмінно A	Зараховано дуже добре, добре B, C	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незарахо- вано Незадовіль- но F	Незарахо- вано FX
1	2	3	4	5	6
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни- м науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом

Продовження табл..

1	2	3	4	5	6
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недовідки в обґрунтованості відповідей	Володіння матеріалами курсу, недовідки в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, немає обґрунтованих відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

	1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
	Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2	3
1	Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
2	Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - П, 1997. - 400с.	ЗМ 1-3
3	Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 1998. - 735с.	ЗМ 1-3
4	Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2000. - 544с.	ЗМ 1-3

1	2	3
5	Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 1998. - 447с.	ЗМ 1-3
6	Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (80 екз.) (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
7	Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
	2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	ЗМ 1-3
8	Халипова Г.С. Кратология. – М., 2009. – 350 с.	ЗМ 1-3
9	Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Певківського К. М. - К., 2005. - 415с.	ЗМ 1-3
10	Політологія : Підручник / За ред. Бабкіної О. В. , Горбатенко В. - К., 2006. - 368с.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12	Мухаев Р.С. Политология. – М., 2009. - 380.	ЗМ 1-3
13	Рудич Ф. М. Політологія. – К.: «Либідь», 2004. – 480 с.	
14	Політологія / під ред. М. І. Попова. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре». – 2005. – 520 с.	
15	3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	ЗМ 1-3
16	Плани семинарских занятий по политологии. - ХГАГХ, 2002.	ЗМ 1-3
17	Тематика контрольных работ по политологии (для студентов заочной формы обучения). Сост.: Радионова Л.О., Крюкова А.В., Толстенко, Климов А.В. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
18	Крюкова А.В. Методические рекомендации по изучению политологических проблем. - Х.: ХНАГХ, 2005.	ЗМ 1-3
19	Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints	

Навчальне видання

Толстенко Сергій Миколайович,

Кудрявцев Олександр Юрійович

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча

програма навчальної дисципліни

(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної

форми навчання напряму підготовки 1004 (6.070101)

Транспортні технології (за видами транспорту)

План 2009, поз. 404 Р

Підп. до друку 19.01.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 5888

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

С. М., Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни
(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 1004 (6.070101) **Транспортні технології**
(за видами транспорту)
спеціалізації ТС, ОП, ОР

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Політологія” (для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1004 **(6.070101) Транспортні технології (за видами транспорту)**) / Укл. доц. С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

Рецензент: проф. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, ХНАМГ, 2009

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента	13
2.3.1. План лекційного курсу.....	14
2.3.2. План практичних занять.....	14
2.3.3. Індивідуальні завдання.....	15
2.4. Самостійна навчальна робота студента	16
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, а громадянам у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти,

геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ОКХ ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

ОПП ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту) 2004 рік затвердження.

Розробники програми: **доц. Толстенко С.М., ас. Кудрявцев О. Ю.**

Програма ухвалена кафедрою філософії та політології, протокол № 1 протокол № 1 від 29.08.08. Зав. кафедри проф. Будко В. В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України, правознавство, філософія.	Конфліктологія, методологія професійної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН – 2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.2.1 Генезіс, сутність і зміст політики

1. Сутність, місце та і політики та політології як науки в житті суспільства.
2. Історія політичних вчень.
3. Політика як соціальне явище.
4. Політична влада.

ЗМ 1.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.
2. Політичні режими сучасності.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.
4. Політичні партії і виборчі системи.

ЗМ 1.2.3 Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.
2. Політичне лідерство.
3. Політична свідомість і ідеологія.
4. Сучасні політичні течії.
5. Міжнародні відносини.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>1.Репродуктивний</i>	Студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристику та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська
<i>2.Алгоритмічний</i>	Студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційної сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська

1	2	3
3.Евристичний	Студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристику та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Політологія: Навч.посібник / Под ред. Сазонова М.І. – Х.,2004. – 735с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М.,2004. – 448с.
4. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2005. – 446 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни

Політологія

1. Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**
- 1.2. Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Генезіс, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2. Політичні інститути

ЗМ 1.3. Політика як діяльність

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies»

POLITOLOGY

1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.
2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

CM 1.3 Politics activity

Аннотация программы научной дисциплины

ПОЛИТОЛОГИЯ

1.Цель и задачи изучения дисциплины:формирование понимания сущности и перспектив политических событий, явлений, политического сознания и политической культуры.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины:механизм функционирования и развития политических систем и политических процессов.

Содержательные модули (CM):

CM 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

CM 1.2 Политические институты

CM 1.3 Политика как деятельность.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 72	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 78 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
«Промислове та цивільне, «Міське будівництво та господарство» будівництво» денне	2/72	7	30	15	15	-	42	-	-	-	-	7
«Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство» заочне	2,5/90	5	12	8	4		72	10				5

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН-2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.2.1 **Генезис, сутність і зміст політики**

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.

Політичне життя як об'єкт пізнання, що змінюється. Аспекти політики і предмет політичної теорії. Логіка пізнання політики і структура політичної науки. Загальна теорія політики і політичні субдисципліни. Емпіричний і теоретичний рівні політичного знання. Фундаментальні і прикладні дослідження в політології. Закони і категорії політології як науки. Функції політології.

2. Історія політичних вчень.

Політична думка Сходу. Древній Китай і Індія. Політичні ідеї Давньої Греції і Рима. Політична думка Середньовіччя й епохи Відродження. Політичні вчення Нового часу: держава як утілення розуму. Теорія демократії: новий ідеал і практика. Політична думка XX-XXI ст.

3. Політика як соціальне явище.

Природа і соціальне призначення політики: теоретичні підходи. Директивний підхід: політика як відношення з приводу влади. Функціональний підхід: політика – середовище інтеграції чи сфера боротьби. Структура політики та її функції. Межі політики в суспільстві. Політика і мораль.

4. Політична влада.

Види політичної діяльності. Проблема засобів у політиці. Влада як категорія політичної науки. Соціальний зміст і призначення влади. Концепції і визначення влади. Ресурси влади. Принципи організації і функціонування влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Співвідношення легітимності й ефективності влади.

ЗМ 2.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.

Теорія політичної системи: Істон Д., Алмонд Т., Дойч К. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи, її функції. Типи політичних систем. Політична система в Україні.

2. Політичні режими сучасності.

Зміст поняття «політичний режим». Типи політичних режимів. Тоталітаризм. Авторитаризм. Демократія. Поліархія. Політичний режим в Україні.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.

Природа і сутність держави. Ознаки держави. Функції держави. Форми правління і форми державного устрою. Правова держава. Співвідношення соціального і правового. Тенденції розвитку держави.

4. Політичні партії і виборчі системи.

Виникнення і сутність партій. Причини виникнення сучасних партій та їх природа. Типологія партій та їх функцій. Партійні системи. Українська модель партійної системи, тенденції її розвитку. Сутність виборчої системи і типологія виборів. Виборча процедура і виборча компанія. Пропорційна і мажоритарна системи обліку і підрахунку голосів. Виборча система в Україні.

ЗМ 2.2.3. Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.

Концепції політичної культури: підходи і визначення. Типи політичної культури. Функції і структура політичної культури. Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Основні типи соціалізації.

2. Політичне лідерство.

Сутність і природа лідерства. Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Типи лідерства і його функції. Політичне лідерство в Україні.

3. Політична свідомість і ідеологія.

Політична свідомість: рівні, функції, форми. Політична психологія. Виникнення ідеології і її функції. Ідеології і пропаганда. Типи ідеологій. Критерії класифікацій ідеологій. Структура функцій політичної ідеології.

4. Сучасні політичні течії.

Лібералізм. Класичний лібералізм. Переоцінка цінностей, формування нового лібералізму. Консерватизм. Сутнісні характеристики консерватизму. Новітні течії консерватизму. Соціал-демократизм. Виникнення демократичного соціалізму. Нові явища соціал-демократії. Комунізм. Фашизм.

5. Міжнародні відносини.

Політика і міжнародні відносини. Природа міжнародної політики. Зміст і принципи міжнародної політики. Теорія і практика міжнародних відносин. Нові тенденції в розвитку сучасних міжнародних відносин.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин		Форми навчальної роботи					
			Лекц.		Сем., пр.		СРС	
Модуль			денне	заочне	денне	заочне	денне	заочне
«Політологія»	2/72	2,5/90	15	8	15	4	42	78
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	0,5/18	1/36	5	3	5	1	8	32
ЗМ 1.2. Політичні інститути	1/36	1/36	5	3	5	1	26	32
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	0,5/18	0,5/18	5	2	5	2	8	14

2.3.1. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин	
	Денне	Заочне
ЗМ 1.1. Основи політології	5	3
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	-	1
2. Історія політичних вчень.	1	1
3. Політика як соціальне явище.	2	0,5
4. Політична влада.	2	0,5
ЗМ 1.2. Політичне життя в Україні	5	3
1. Політична система суспільства та її інститути.	1	0.5
2. Політичні режими сучасності.	1	0.5
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0.5
4. Політичні партії і виборчі системи.	2	0.5
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	1	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.5
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	1	0.25
5. Міжнародні відносини.	1	0.5
Усього:	15	8

2.3.2. План практичних занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	Денна форма	Заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	5	1
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0.25
2. Історія політичних вчень.	-	0.25

Продовження табл.

1	2	3
3. Політика як соціальне явище.	2	0.25
4. Політична влада.	1	0.25
ЗМ 1.2. Політичні інститути	5	1
1. Політична система суспільства та її інститути.	-	0.25
2. Політичні режими сучасності.	2	0.25
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	2	0.25
4. Політичні партії і виборчі системи.	1	0.25
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	-	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.25
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	2	0.5
5. Міжнародні відносини	1	0.5
Усього:	18	4

2.3.3. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. Антична політична думка і сьогодення.
2. Україна в геополітичному просторі сучасності.
3. Історія політичної думки (найбільш значущі постаті у розвитку політичної думки, за власним вибором студента)

Заочне навчання

Контрольна робота – 10 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

Тематика контрольних робіт

Тема 1. Предмет методи, функції політичної науки.

- Тема 2. Історія політичної думки.
- Тема 3. Політика: сутність, структура, функції.
- Тема 4. Політична влада.
- Тема 5. Політична система суспільства.
- Тема 6. Політичні режими сучасності.
- Тема 7. Держава в політичній системі суспільства.
- Тема 8. Правова держава і громадянське суспільство.
- Тема 9. Політичні партії і партійні системи.
- Тема 10. Політичні партії України.
- Тема 11. Суспільні об'єднання і рухи.
- Тема 12. Політична свідомість і політична культура.
- Тема 13. Типологія політичної культури.
- Тема 14. Політика й особистість.
- Тема 15. Політична ідеологія й основні ідейно-політичні течії сучасності.

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту (денна)
	денна	заочна		
1	2	3	4	5
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
2. Історія політичних вчень.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, есе, опитування, тестування

Продовження табл..

1	2	3	4	5
3. Політика як соціальне явище.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
4. Політична влада.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
5. Політична система суспільства та її інститути.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
6. Політичні режими сучасності	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
7. Держава як базовий інститут політичної системи	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
8. Політичні партії і виборчі системи.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
9. Політична культура і політична соціалізація	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
10. Політичне лідерство	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
11. Політична свідомість і ідеологія.	3	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
12. Сучасні політичні течії.	1	8	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
13. Міжнародні відносини.	5	2	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, есе, тестування
Контрольна робота	-	10		
ВСЬОГО	42	78		

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських)
2. занять.
3. Оцінювання виконання ессе
4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2) виконання навчального завдання;

4) виконання самостійного завдання;

5) виконання поточного контролю;

6) виконання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

№ п/ п	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за один контрольний захід
1	2	3	4
1.	Лекційний контроль	Обов'язково	5
2.	Домашнє тестування	Обов'язково	5
3.	Аудиторне тестування	Обов'язково	5
4.	Робота на практичному занятті: - Відповіді на питання, що винесено для розгляду на занятті; - активна участь в обговорюванні питань; - вміння приймати участь в дискусії, аргументувати власну точку зору, використовувати знання, що містяться за межами підручника та лекційного матеріалу.	Обов'язково	5
5.	Поточна контрольна робота	Обов'язково	5
6.	Модульна контрольна робота	Обов'язково	40

Продовження табл..

1	2	3	4
7.	Підготовка та обов'язковий захист головних положень реферату в аудиторії Один реферат за семестр.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
8	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові завдання; конспектування першоджерел.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	5
9.	Підготовка та обговорення есе (1-2 сторінки). Одне есе за семестр	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
10	Наукова робота в СНО.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	40

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 9-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю «Політологія»

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Екзамен здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS. Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зарано- вано відмінно A	Зараховано дуже добре, добре B, C	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незарахо- вано Незадовіль- но F	Незарахо- вано FX
1	2	3	4	5	6
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни- м науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом

Продовження табл..

1	2	3	4	5	6
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недовідки в обґрунтованості відповідей	Володіння матеріалами курсу, недовідки в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, немає обґрунтованих відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

	1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
	Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2	3
1	Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
2	Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - П, 1997. - 400с.	ЗМ 1-3
3	Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 1998. - 735с.	ЗМ 1-3
4	Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2000. - 544с.	ЗМ 1-3

1	2	3
5	Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 1998. - 447с.	ЗМ 1-3
6	Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (80 екз.) (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
7	Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
	2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	ЗМ 1-3
8	Халипова Г.С. Кратология. – М., 2009. – 350 с.	ЗМ 1-3
9	Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Певківського К. М. - К., 2005. - 415с.	ЗМ 1-3
10	Політологія : Підручник / За ред. Бабкіної О. В. , Горбатенко В. - К., 2006. - 368с.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12	Мухаев Р.С. Политология. – М., 2009. - 380.	ЗМ 1-3
13	Рудич Ф. М. Політологія. – К.: «Либідь», 2004. – 480 с.	
14	Політологія / під ред. М. І. Попова. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре». – 2005. – 520 с.	
15	3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	ЗМ 1-3
16	Плани семинарских занятий по политологии. - ХГАГХ, 2002.	ЗМ 1-3
17	Тематика контрольных работ по политологии (для студентов заочной формы обучения). Сост.: Радионова Л.О., Крюкова А.В., Толстенко, Климов А.В. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
18	Крюкова А.В. Методические рекомендации по изучению политологических проблем. - Х.: ХНАГХ, 2005.	ЗМ 1-3
19	Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints	

Навчальне видання

Толстенко Сергій Миколайович,

Кудрявцев Олександр Юрійович

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча

програма навчальної дисципліни

(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної

форми навчання напряму підготовки 1004 (6.070101)

Транспортні технології (за видами транспорту)

План 2009, поз. 404 Р

Підп. до друку 19.01.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 5888

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

С. М., Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни
(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 1004 (6.070101) **Транспортні технології**
(за видами транспорту)
спеціалізації ТС, ОП, ОР

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Політологія” (для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1004 **(6.070101) Транспортні технології (за видами транспорту)** / Укл. доц. С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

Рецензент: проф. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, ХНАМГ, 2009

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента	13
2.3.1. План лекційного курсу.....	14
2.3.2. План практичних занять.....	14
2.3.3. Індивідуальні завдання.....	15
2.4. Самостійна навчальна робота студента	16
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, а громадянам у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти,

геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ОКХ ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

ОПП ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту) 2004 рік затвердження.

Розробники програми: **доц. Толстенко С.М., ас. Кудрявцев О. Ю.**

Програма ухвалена кафедрою філософії та політології, протокол № 1 протокол № 1 від 29.08.08. Зав. кафедри проф. Будко В. В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України, правознавство, філософія.	Конфліктологія, методологія професійної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН – 2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.2.1 Генезіс, сутність і зміст політики

1. Сутність, місце та і політики та політології як науки в житті суспільства.
2. Історія політичних вчень.
3. Політика як соціальне явище.
4. Політична влада.

ЗМ 1.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.
2. Політичні режими сучасності.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.
4. Політичні партії і виборчі системи.

ЗМ 1.2.3 Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.
2. Політичне лідерство.
3. Політична свідомість і ідеологія.
4. Сучасні політичні течії.
5. Міжнародні відносини.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>1.Репродуктивний</i>	Студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристику та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська
<i>2.Алгоритмічний</i>	Студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційної сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська

1	2	3
3.Евристичний	Студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристику та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Політологія: Навч.посібник / Под ред. Сазонова М.І. – Х.,2004. – 735с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М.,2004. – 448с.
4. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2005. – 446 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни

Політологія

1. Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**
- 1.2. Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Генезіс, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2. Політичні інститути

ЗМ 1.3. Політика як діяльність

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies»

POLITOLOGY

1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.
2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

CM 1.3 Politics activity

Аннотация программы научной дисциплины

ПОЛИТОЛОГИЯ

1.Цель и задачи изучения дисциплины:формирование понимания сущности и перспектив политических событий, явлений, политического сознания и политической культуры.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины:механизм функционирования и развития политических систем и политических процессов.

Содержательные модули (CM):

CM 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

CM 1.2 Политические институты

CM 1.3 Политика как деятельность.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 72	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 78 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
«Промислове та цивільне, «Міське будівництво та господарство» будівництво» денне	2/72	7	30	15	15	-	42	-	-	-	-	7
«Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство» заочне	2,5/90	5	12	8	4		72	10				5

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН-2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.2.1 **Генезис, сутність і зміст політики**

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.

Політичне життя як об'єкт пізнання, що змінюється. Аспекти політики і предмет політичної теорії. Логіка пізнання політики і структура політичної науки. Загальна теорія політики і політичні субдисципліни. Емпіричний і теоретичний рівні політичного знання. Фундаментальні і прикладні дослідження в політології. Закони і категорії політології як науки. Функції політології.

2. Історія політичних вчень.

Політична думка Сходу. Древній Китай і Індія. Політичні ідеї Давньої Греції і Рима. Політична думка Середньовіччя й епохи Відродження. Політичні вчення Нового часу: держава як утілення розуму. Теорія демократії: новий ідеал і практика. Політична думка XX-XXI ст.

3. Політика як соціальне явище.

Природа і соціальне призначення політики: теоретичні підходи. Директивний підхід: політика як відношення з приводу влади. Функціональний підхід: політика – середовище інтеграції чи сфера боротьби. Структура політики та її функції. Межі політики в суспільстві. Політика і мораль.

4. Політична влада.

Види політичної діяльності. Проблема засобів у політиці. Влада як категорія політичної науки. Соціальний зміст і призначення влади. Концепції і визначення влади. Ресурси влади. Принципи організації і функціонування влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Співвідношення легітимності й ефективності влади.

ЗМ 2.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.

Теорія політичної системи: Істон Д., Алмонд Т., Дойч К. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи, її функції. Типи політичних систем. Політична система в Україні.

2. Політичні режими сучасності.

Зміст поняття «політичний режим». Типи політичних режимів. Тоталітаризм. Авторитаризм. Демократія. Поліархія. Політичний режим в Україні.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.

Природа і сутність держави. Ознаки держави. Функції держави. Форми правління і форми державного устрою. Правова держава. Співвідношення соціального і правового. Тенденції розвитку держави.

4. Політичні партії і виборчі системи.

Виникнення і сутність партій. Причини виникнення сучасних партій та їх природа. Типологія партій та їх функцій. Партійні системи. Українська модель партійної системи, тенденції її розвитку. Сутність виборчої системи і типологія виборів. Виборча процедура і виборча компанія. Пропорційна і мажоритарна системи обліку і підрахунку голосів. Виборча система в Україні.

ЗМ 2.2.3. Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.

Концепції політичної культури: підходи і визначення. Типи політичної культури. Функції і структура політичної культури. Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Основні типи соціалізації.

2. Політичне лідерство.

Сутність і природа лідерства. Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Типи лідерства і його функції. Політичне лідерство в Україні.

3. Політична свідомість і ідеологія.

Політична свідомість: рівні, функції, форми. Політична психологія. Виникнення ідеології і її функції. Ідеології і пропаганда. Типи ідеологій. Критерії класифікацій ідеологій. Структура функцій політичної ідеології.

4. Сучасні політичні течії.

Лібералізм. Класичний лібералізм. Переоцінка цінностей, формування нового лібералізму. Консерватизм. Сутнісні характеристики консерватизму. Новітні течії консерватизму. Соціал-демократизм. Виникнення демократичного соціалізму. Нові явища соціал-демократії. Комунізм. Фашизм.

5. Міжнародні відносини.

Політика і міжнародні відносини. Природа міжнародної політики. Зміст і принципи міжнародної політики. Теорія і практика міжнародних відносин. Нові тенденції в розвитку сучасних міжнародних відносин.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин		Форми навчальної роботи					
			Лекц.		Сем., пр.		СРС	
Модуль			денне	заочне	денне	заочне	денне	заочне
«Політологія»	2/72	2,5/90	15	8	15	4	42	78
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	0,5/18	1/36	5	3	5	1	8	32
ЗМ 1.2. Політичні інститути	1/36	1/36	5	3	5	1	26	32
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	0,5/18	0,5/18	5	2	5	2	8	14

2.3.1. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин	
	Денне	Заочне
ЗМ 1.1. Основи політології	5	3
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	-	1
2. Історія політичних вчень.	1	1
3. Політика як соціальне явище.	2	0,5
4. Політична влада.	2	0,5
ЗМ 1.2. Політичне життя в Україні	5	3
1. Політична система суспільства та її інститути.	1	0.5
2. Політичні режими сучасності.	1	0.5
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0.5
4. Політичні партії і виборчі системи.	2	0.5
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	1	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.5
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	1	0.25
5. Міжнародні відносини.	1	0.5
Усього:	15	8

2.3.2. План практичних занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	Денна форма	Заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	5	1
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0.25
2. Історія політичних вчень.	-	0.25

Продовження табл.

1	2	3
3. Політика як соціальне явище.	2	0.25
4. Політична влада.	1	0.25
ЗМ 1.2. Політичні інститути	5	1
1. Політична система суспільства та її інститути.	-	0.25
2. Політичні режими сучасності.	2	0.25
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	2	0.25
4. Політичні партії і виборчі системи.	1	0.25
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	-	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.25
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	2	0.5
5. Міжнародні відносини	1	0.5
Усього:	18	4

2.3.3. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. Антична політична думка і сьогодення.
2. Україна в геополітичному просторі сучасності.
3. Історія політичної думки (найбільш значущі постаті у розвитку політичної думки, за власним вибором студента)

Заочне навчання

Контрольна робота – 10 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

Тематика контрольних робіт

Тема 1. Предмет методи, функції політичної науки.

- Тема 2. Історія політичної думки.
- Тема 3. Політика: сутність, структура, функції.
- Тема 4. Політична влада.
- Тема 5. Політична система суспільства.
- Тема 6. Політичні режими сучасності.
- Тема 7. Держава в політичній системі суспільства.
- Тема 8. Правова держава і громадянське суспільство.
- Тема 9. Політичні партії і партійні системи.
- Тема 10. Політичні партії України.
- Тема 11. Суспільні об'єднання і рухи.
- Тема 12. Політична свідомість і політична культура.
- Тема 13. Типологія політичної культури.
- Тема 14. Політика й особистість.
- Тема 15. Політична ідеологія й основні ідейно-політичні течії сучасності.

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту (денна)
	денна	заочна		
1	2	3	4	5
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
2. Історія політичних вчень.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, есе, опитування, тестування

Продовження табл..

1	2	3	4	5
3. Політика як соціальне явище.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
4. Політична влада.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
5. Політична система суспільства та її інститути.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
6. Політичні режими сучасності	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
7. Держава як базовий інститут політичної системи	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
8. Політичні партії і виборчі системи.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
9. Політична культура і політична соціалізація	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
10. Політичне лідерство	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
11. Політична свідомість і ідеологія.	3	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
12. Сучасні політичні течії.	1	8	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
13. Міжнародні відносини.	5	2	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, есе, тестування
Контрольна робота	-	10		
ВСЬОГО	42	78		

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських)
2. занять.
3. Оцінювання виконання есе
4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2) виконання навчального завдання;

4) виконання самостійного завдання;

5) виконання поточного контролю;

6) виконання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

№ п/п	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за один контрольний захід
1	2	3	4
1.	Лекційний контроль	Обов'язково	5
2.	Домашнє тестування	Обов'язково	5
3.	Аудиторне тестування	Обов'язково	5
4.	Робота на практичному занятті: - Відповіді на питання, що винесено для розгляду на занятті; - активна участь в обговорюванні питань; - вміння приймати участь в дискусії, аргументувати власну точку зору, використовувати знання, що містяться за межами підручника та лекційного матеріалу.	Обов'язково	5
5.	Поточна контрольна робота	Обов'язково	5
6.	Модульна контрольна робота	Обов'язково	40

1	2	3	4
7.	Підготовка та обов'язковий захист головних положень реферату в аудиторії Один реферат за семестр.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
8	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові завдання; конспектування першоджерел.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	5
9.	Підготовка та обговорення есе (1-2 сторінки). Одне есе за семестр	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
10	Наукова робота в СНО.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	40

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 9-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю «Політологія»

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Екзамен здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS. Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зарано- вано відмінно A	Зараховано дуже добре, добре B, C	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незарахо- вано Незадовіль- но F	Незарахо- вано FX
1	2	3	4	5	6
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни- м науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом

Продовження табл..

1	2	3	4	5	6
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недовідки в обґрунтованості відповідей	Володіння матеріалами курсу, недовідки в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, немає обґрунтованих відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

	1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
	Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2	3
1	Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
2	Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - П, 1997. - 400с.	ЗМ 1-3
3	Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 1998. - 735с.	ЗМ 1-3
4	Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2000. - 544с.	ЗМ 1-3

1	2	3
5	Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 1998. - 447с.	ЗМ 1-3
6	Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (80 екз.) (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
7	Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
	2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	ЗМ 1-3
8	Халипова Г.С. Кратология. – М., 2009. – 350 с.	ЗМ 1-3
9	Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Певківського К. М. - К., 2005. - 415с.	ЗМ 1-3
10	Політологія : Підручник / За ред. Бабкіної О. В. , Горбатенко В. - К., 2006. - 368с.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12	Мухаев Р.С. Политология. – М., 2009. - 380.	ЗМ 1-3
13	Рудич Ф. М. Політологія. – К.: «Либідь», 2004. – 480 с.	
14	Політологія / під ред. М. І. Попова. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре». – 2005. – 520 с.	
15	3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	ЗМ 1-3
16	Плани семинарских занятий по политологии. - ХГАГХ, 2002.	ЗМ 1-3
17	Тематика контрольных работ по политологии (для студентов заочной формы обучения). Сост.: Радионова Л.О., Крюкова А.В., Толстенко, Климов А.В. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
18	Крюкова А.В. Методические рекомендации по изучению политологических проблем. - Х.: ХНАГХ, 2005.	ЗМ 1-3
19	Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints	

Навчальне видання

Толстенко Сергій Миколайович,

Кудрявцев Олександр Юрійович

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча

програма навчальної дисципліни

(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної

форми навчання напряму підготовки 1004 (6.070101)

Транспортні технології (за видами транспорту)

План 2009, поз. 404 Р

Підп. до друку 19.01.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 5888

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

С. М., Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма та робоча програма навчальної дисципліни
(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр,
напряму підготовки 1004 (6.070101) **Транспортні технології**
(за видами транспорту)
спеціалізації ТС, ОП, ОР

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни “Політологія” (для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки 1004 **(6.070101) Транспортні технології (за видами транспорту)**) / Укл. доц. С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев

Рецензент: проф. В.В. Будко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол № 1 від 29.08.09р.

© С. М. Толстенко, О. Ю. Кудрявцев, ХНАМГ, 2009

Зміст

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.	10
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента	13
2.3.1. План лекційного курсу.....	14
2.3.2. План практичних занять.....	14
2.3.3. Індивідуальні завдання.....	15
2.4. Самостійна навчальна робота студента	16
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

Вступ

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, а громадянам у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти,

геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ОКХ ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

ОПП ГСВО-1004 МОНУ підготовки бакалавра спеціальності 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту)

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом 6.070101

Транспортні технології (за видами транспорту) 2004 рік затвердження.

Розробники програми: **доц. Толстенко С.М., ас. Кудрявцев О. Ю.**

Програма ухвалена кафедрою філософії та політології, протокол № 1 протокол № 1 від 29.08.08. Зав. кафедри проф. Будко В. В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1 Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**

1.1.2 Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України, правознавство, філософія.	Конфліктологія, методологія професійної діяльності

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН – 2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.2.1 Генезіс, сутність і зміст політики

1. Сутність, місце та і політики та політології як науки в житті суспільства.
2. Історія політичних вчень.
3. Політика як соціальне явище.
4. Політична влада.

ЗМ 1.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.
2. Політичні режими сучасності.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.
4. Політичні партії і виборчі системи.

ЗМ 1.2.3 Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.
2. Політичне лідерство.
3. Політична свідомість і ідеологія.
4. Сучасні політичні течії.
5. Міжнародні відносини.

1.3.Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1	2	3
<i>1.Репродуктивний</i>	Студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристику та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська
<i>2.Алгоритмічний</i>	Студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційної сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська

1	2	3
3.Евристичний	Студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристику та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Політологія: Навч.посібник / Под ред. Сазонова М.І. – Х.,2004. – 735с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М.,2004. – 448с.
4. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2005. – 446 с.

1.5 Анотація програми навчальної дисципліни

Політологія

1. Мета та завдання вивчення дисципліни: **формування розуміння сутності та перспектив політичних подій, явищ, політичної свідомості та політичної культури.**
- 1.2. Предмет вивчення у дисципліні: **механізм функціонування та розвитку політичних систем і політичних процесів.**

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Генезіс, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2. Політичні інститути

ЗМ 1.3. Політика як діяльність

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies»

POLITOLOGY

1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.
2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

CM 1.3 Politics activity

Аннотация программы научной дисциплины

ПОЛИТОЛОГИЯ

1.Цель и задачи изучения дисциплины:формирование понимания сущности и перспектив политических событий, явлений, политического сознания и политической культуры.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины:механизм функционирования и развития политических систем и политических процессов.

Содержательные модули (CM):

CM 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

CM 1.2 Политические институты

CM 1.3 Политика как деятельность.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 72	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 4-й Семестр: 7-й Лекції – 15 год. Практичні – 15 год. Самостійна робота – 42 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90	6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту) Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 78 год. Вид підсумкового контролю: залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена у таблиці 2.3

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
«Промислове та цивільне, «Міське будівництво та господарство» будівництво» денне	2/72	7	30	15	15	-	42	-	-	-	-	7
«Промислове та цивільне будівництво», «Міське будівництво та господарство» заочне	2,5/90	5	12	8	4		72	10				5

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль **Політологія** (ДН-2/72, ЗН-2,5/90)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 2.2.1 **Генезис, сутність і зміст політики**

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.

Політичне життя як об'єкт пізнання, що змінюється. Аспекти політики і предмет політичної теорії. Логіка пізнання політики і структура політичної науки. Загальна теорія політики і політичні субдисципліни. Емпіричний і теоретичний рівні політичного знання. Фундаментальні і прикладні дослідження в політології. Закони і категорії політології як науки. Функції політології.

2. Історія політичних вчень.

Політична думка Сходу. Древній Китай і Індія. Політичні ідеї Давньої Греції і Рима. Політична думка Середньовіччя й епохи Відродження. Політичні вчення Нового часу: держава як утілення розуму. Теорія демократії: новий ідеал і практика. Політична думка XX-XXI ст.

3. Політика як соціальне явище.

Природа і соціальне призначення політики: теоретичні підходи. Директивний підхід: політика як відношення з приводу влади. Функціональний підхід: політика – середовище інтеграції чи сфера боротьби. Структура політики та її функції. Межі політики в суспільстві. Політика і мораль.

4. Політична влада.

Види політичної діяльності. Проблема засобів у політиці. Влада як категорія політичної науки. Соціальний зміст і призначення влади. Концепції і визначення влади. Ресурси влади. Принципи організації і функціонування влади. Суверенітет і легітимність політичної влади. Співвідношення легітимності й ефективності влади.

ЗМ 2.2.2. Політичні інститути

1. Політична система суспільства та її інститути.

Теорія політичної системи: Істон Д., Алмонд Т., Дойч К. Механізм функціонування політичної системи. Структура політичної системи, її функції. Типи політичних систем. Політична система в Україні.

2. Політичні режими сучасності.

Зміст поняття «політичний режим». Типи політичних режимів. Тоталітаризм. Авторитаризм. Демократія. Поліархія. Політичний режим в Україні.

3. Держава як базовий інститут політичної системи.

Природа і сутність держави. Ознаки держави. Функції держави. Форми правління і форми державного устрою. Правова держава. Співвідношення соціального і правового. Тенденції розвитку держави.

4. Політичні партії і виборчі системи.

Виникнення і сутність партій. Причини виникнення сучасних партій та їх природа. Типологія партій та їх функцій. Партійні системи. Українська модель партійної системи, тенденції її розвитку. Сутність виборчої системи і типологія виборів. Виборча процедура і виборча компанія. Пропорційна і мажоритарна системи обліку і підрахунку голосів. Виборча система в Україні.

ЗМ 2.2.3. Політика як діяльність

1. Політична культура і політична соціалізація.

Концепції політичної культури: підходи і визначення. Типи політичної культури. Функції і структура політичної культури. Сутність політичної соціалізації. Етапи політичної соціалізації. Основні типи соціалізації.

2. Політичне лідерство.

Сутність і природа лідерства. Призначення лідерства як соціального інституту. Ідея лідерства в історії політичної думки. Природа лідерства. Типи лідерства і його функції. Політичне лідерство в Україні.

3. Політична свідомість і ідеологія.

Політична свідомість: рівні, функції, форми. Політична психологія. Виникнення ідеології і її функції. Ідеології і пропаганда. Типи ідеологій. Критерії класифікацій ідеологій. Структура функцій політичної ідеології.

4. Сучасні політичні течії.

Лібералізм. Класичний лібералізм. Переоцінка цінностей, формування нового лібералізму. Консерватизм. Сутнісні характеристики консерватизму. Новітні течії консерватизму. Соціал-демократизм. Виникнення демократичного соціалізму. Нові явища соціал-демократії. Комунізм. Фашизм.

5. Міжнародні відносини.

Політика і міжнародні відносини. Природа міжнародної політики. Зміст і принципи міжнародної політики. Теорія і практика міжнародних відносин. Нові тенденції в розвитку сучасних міжнародних відносин.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин		Форми навчальної роботи					
			Лекц.		Сем., пр.		СРС	
Модуль			денне	заочне	денне	заочне	денне	заочне
«Політологія»	2/72	2,5/90	15	8	15	4	42	78
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	0,5/18	1/36	5	3	5	1	8	32
ЗМ 1.2. Політичні інститути	1/36	1/36	5	3	5	1	26	32
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	0,5/18	0,5/18	5	2	5	2	8	14

2.3.1. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин	
	Денне	Заочне
ЗМ 1.1. Основи політології	5	3
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	-	1
2. Історія політичних вчень.	1	1
3. Політика як соціальне явище.	2	0,5
4. Політична влада.	2	0,5
ЗМ 1.2. Політичне життя в Україні	5	3
1. Політична система суспільства та її інститути.	1	0.5
2. Політичні режими сучасності.	1	0.5
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0.5
4. Політичні партії і виборчі системи.	2	0.5
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	1	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.5
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	1	0.25
5. Міжнародні відносини.	1	0.5
Усього:	15	8

2.3.2. План практичних занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)	
	Денна форма	Заочна форма
1	2	3
ЗМ 1.1. Генезис, сутність і зміст політики	5	1
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0.25
2. Історія політичних вчень.	-	0.25

Продовження табл.

1	2	3
3. Політика як соціальне явище.	2	0.25
4. Політична влада.	1	0.25
ЗМ 1.2. Політичні інститути	5	1
1. Політична система суспільства та її інститути.	-	0.25
2. Політичні режими сучасності.	2	0.25
3. Держава як базовий інститут політичної системи.	2	0.25
4. Політичні партії і виборчі системи.	1	0.25
ЗМ 1.3. Політика як діяльність	5	2
1. Політична культура і політична соціалізація.	-	0.5
2. Політичне лідерство.	1	0.25
3. Політична свідомість і ідеологія.	1	0.25
4. Сучасні політичні течії.	2	0.5
5. Міжнародні відносини	1	0.5
Усього:	18	4

2.3.3. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. Антична політична думка і сьогодення.
2. Україна в геополітичному просторі сучасності.
3. Історія політичної думки (найбільш значущі постаті у розвитку політичної думки, за власним вибором студента)

Заочне навчання

Контрольна робота – 10 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

Тематика контрольних робіт

Тема 1. Предмет методи, функції політичної науки.

- Тема 2. Історія політичної думки.
- Тема 3. Політика: сутність, структура, функції.
- Тема 4. Політична влада.
- Тема 5. Політична система суспільства.
- Тема 6. Політичні режими сучасності.
- Тема 7. Держава в політичній системі суспільства.
- Тема 8. Правова держава і громадянське суспільство.
- Тема 9. Політичні партії і партійні системи.
- Тема 10. Політичні партії України.
- Тема 11. Суспільні об'єднання і рухи.
- Тема 12. Політична свідомість і політична культура.
- Тема 13. Типологія політичної культури.
- Тема 14. Політика й особистість.
- Тема 15. Політична ідеологія й основні ідейно-політичні течії сучасності.

2.4. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту (денна)
	денна	заочна		
1	2	3	4	5
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
2. Історія політичних вчень.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, есе, опитування, тестування

Продовження табл..

1	2	3	4	5
3. Політика як соціальне явище.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
4. Політична влада.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
5. Політична система суспільства та її інститути.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
6. Політичні режими сучасності	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
7. Держава як базовий інститут політичної системи	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
8. Політичні партії і виборчі системи.	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
9. Політична культура і політична соціалізація	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
10. Політичне лідерство	3	5	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
11. Політична свідомість і ідеологія.	3	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
12. Сучасні політичні течії.	1	8	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, тестування
13. Міжнародні відносини.	5	2	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування, есе, тестування
Контрольна робота	-	10		
ВСЬОГО	42	78		

2.5 Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських)
2. занять.
3. Оцінювання виконання есе
4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2) виконання навчального завдання;

4) виконання самостійного завдання;

5) виконання поточного контролю;

6) виконання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання практичних занять і самостійної роботи.

№ п/ п	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за один контрольний захід
1	2	3	4
1.	Лекційний контроль	Обов'язково	5
2.	Домашнє тестування	Обов'язково	5
3.	Аудиторне тестування	Обов'язково	5
4.	Робота на практичному занятті: - Відповіді на питання, що винесено для розгляду на занятті; - активна участь в обговорюванні питань; - вміння приймати участь в дискусії, аргументувати власну точку зору, використовувати знання, що містяться за межами підручника та лекційного матеріалу.	Обов'язково	5
5.	Поточна контрольна робота	Обов'язково	5
6.	Модульна контрольна робота	Обов'язково	40

Продовження табл..

1	2	3	4
7.	Підготовка та обов'язковий захист головних положень реферату в аудиторії Один реферат за семестр.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
8	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові завдання; конспектування першоджерел.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	5
9.	Підготовка та обговорення есе (1-2 сторінки). Одне есе за семестр	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	10
10	Наукова робота в СНО.	За бажанням, при взаємодії з викладачем.	40

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль. Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 9-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з Модулю «Політологія»

Умовою допуску до екзамену є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Екзамен здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS. Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Параметри	Відмітка відповіді				
	Зарано- вано відмінно A	Зараховано дуже добре, добре B, C	Зараховано задовільно, достатньо D, E	Незарахо- вано Незадовіль- но F	Незарахо- вано FX
1	2	3	4	5	6
Володіння понятійним апаратом та категоріями	Основні поняття і категорії засвоєні	Поняття засвоєні, але в деяких випадках неточно	Поняття та категорії засвоєні неточно	Основні поняття і категорії не освоєні	Основні поняття і категорії не освоєні
Знання науково фактичного матеріалу	Вільне володіння необхідни- м науковим матеріалом	У викладі матеріалу визначаються неточності	У викладі матеріалу визначаються неточності і не беруться необхідні фактичні дані	Неволодіння фактичним матеріалом	Неволодіння фактичним матеріалом

Продовження табл..

1	2	3	4	5	6
Вміння проводити аналіз і узагальнення	Самостійно проводиться науковий аналіз фактичного матеріалу	Самостійне проведення наукового аналізу фактичного матеріалу, але допускаються неточності і непослідовність	Переказ навчального матеріалу з елементами аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу	Переказ навчального матеріалу без проведення аналізу з неточностями
Знання учбової літератури курсу	Вільне володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Володіння матеріалами підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника та знання основної літератури	Знання матеріалів підручника, але незнання основної літератури	Незнання матеріалів підручника незнання основної літератури
Повнота володіння матеріалами курсу	Вільне володіння матеріалами курсу, відповіді на всі питання	Вільне володіння матеріалами курсу, недовідаючи в обґрунтованості відповідей	Володіння матеріалами курсу, недовідаючи в обґрунтованості відповідей	Слабке володіння матеріалами курсу, немає обґрунтованих відповідей	Неволодіння матеріалами курсу, відсутність обґрунтованих відповідей
Оцінювання тестових завдань	Відповіді на всі запитання вірні	Вірні відповіді на запитання до 80%	Вірні відповіді на запитання до 60%	Вірні відповіді на запитання до 50 %	Відповіді на питання менш 50%

2.6. Інформаційно-методичне забезпечення

	1.Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
	Рекомендована навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1	2	3
1	Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
2	Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - П, 1997. - 400с.	ЗМ 1-3
3	Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 1998. - 735с.	ЗМ 1-3
4	Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2000. - 544с.	ЗМ 1-3

1	2	3
5	Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 1998. - 447с.	ЗМ 1-3
6	Радионова Л.А. Политология: Учебно-методическое пособие по изучению курса для студентов ФПК/ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (80 екз.) (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
7	Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	ЗМ 1-3
	2.Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	ЗМ 1-3
8	Халипова Г.С. Кратология. – М., 2009. – 350 с.	ЗМ 1-3
9	Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Певківського К. М. - К., 2005. - 415с.	ЗМ 1-3
10	Політологія : Підручник / За ред. Бабкіної О. В. , Горбатенко В. - К., 2006. - 368с.	ЗМ 1-3
11	Политология. Учеб. пособие для высших уч. заведений. / Под ред. Полуниной Г. В. - М., 2009. - 277с.	ЗМ 1-3
12	Мухаев Р.С. Политология. – М., 2009. - 380.	ЗМ 1-3
13	Рудич Ф. М. Політологія. – К.: «Либідь», 2004. – 480 с.	
14	Політологія / під ред. М. І. Попова. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре». – 2005. – 520 с.	
15	3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	ЗМ 1-3
16	Плани семинарских занятий по политологии. - ХГАГХ, 2002.	ЗМ 1-3
17	Тематика контрольных работ по политологии (для студентов заочной формы обучения). Сост.: Радионова Л.О., Крюкова А.В., Толстенко, Климов А.В. – Харьков: ХГАГХ, 2003. (Є електронний варіант)	ЗМ 1-3
18	Крюкова А.В. Методические рекомендации по изучению политологических проблем. - Х.: ХНАГХ, 2005.	ЗМ 1-3
19	Цифровий репозитарій ХНАМГ www.ksame.kharkov.ua/eprints	

Навчальне видання

Толстенко Сергій Миколайович,

Кудрявцев Олександр Юрійович

ПОЛІТОЛОГІЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча

програма навчальної дисципліни

(для студентів 4 курсу денної і 3 курсу заочної

форми навчання напряму підготовки 1004 (6.070101)

Транспортні технології (за видами транспорту)

План 2009, поз. 404 Р

Підп. до друку 19.01.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 5888

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001